

Valja po pošti: —
za celo leto naprej... K 60—
za en mesec... K 5—
na inosmetvo... K 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej... K 50—
za en mesec... K 5—
v upravljalni pisarni... K 40—
Sobotna izdaja: —
za celo leto... K 10—
na inosmetvo... K 15—

SLOVENEK

Inserati: —
Enostolpna petstvarica (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
na enkrat... po 50 v
na dva- in večkrat... 45—
pri večjih naročitih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano: —
Enostolpna petstvarica K 1—
Izda se vsak dan (vzemi po nedeljek in dan po prazniku, ob 3. uri zjutraj).

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se za vrnitve; nevrnjeni pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herz. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Dr. V. Šarabon.

Še enkrat kolonije.

Zadnjič smo pisali o Jugoslaviji in kolonijah, ki bi si jih pri likvidaciji Turčije sedaj lahko zagotovili. Dobili smo pa vtis, da misel ni padla na zelo rodovitna tla, z drugimi besedami, da nimajo ne naši politiki in tudi ljudstvo ne pravega umevanja zato. Gledamo se pač še zmiraj v mejah Kranjske, Štajerske itd., kvečjemu še v mejah Slovenije, nikakor pa ne v mejah večje države. Mi pozabljamo, da bo Jugoslavija imela obseg dosežan Italije, da bo stopila iz kroga malih držav v krog srednjih; če se prikloni Bolgarija, celo v krog velikih držav. S prostorom pa rastejo naloge in raste delo. Velike države bodo odločevale usodo nesamostojnih narodov in zakaj se ne bi tudi Jugoslavija udeležila te odločbe? To ni imperikalizem, to je le naravna zahteva naroda, ki se je dvignil iz ozkih meja kontinentalnosti in stopil na prag svetovne politike. Naša kultura se bo uveljavljala čimdalje bolj, s kulturo pa raste prostor. Geistbeckove besede naj nas vodijo: »Šele veliki prostor omogoči obvladavanje in izrabljanje naravnih darov v velikem obsegu, vzbudi duha odkriteljev in raziskovalcev, razširi obzorje in nas dovede do velikih načrtov, mali prostor nas napravi bojazljive in oskorne. Le veliki prostor omogoči veliki politiki z velikimi sredstvi.

Velike države si danes ne moremo predstavljati brez svetovnih gospodarskih interesov, ki so nam pa dostopni le z velikim prostorom in temu primernimi sredstvi. Eno teh sredstev je morje. Ono da državi kot taki tri predragocene neobhodno potrebne darove: samostojnost, moč in enotnost. Trgovina po morju kakor vsaka druga delavnost, vabeča nas preko njegove površine — veleindustrija, tehnika itd. —, pa spoji narod in državo s celim svetom, združi kontinentalne dele države kar najtesneje z njeno obalo, rodi razumevanje skupnosti, s tem slogom, z njo pa moč.

Država se razvija v tekmovalstvu z drugimi, darilo je zemlja. Začne se boj za zemljo, ki nikdar ne preneha. Razlika v moči bo obstojala vedno. Manjša država boče to razliko izenačiti, porabi za to vsa sredstva. Velika ravnotako, bodisi v obrambo, bodisi v nadaljno povečanje. Najboljše naenkrat zaznano sredstvo v do-sego tega namena je pa morje.

Ustanovitve in ohranitev neodločbe na morju zahteva izredno veliko duševne sile; ni samo delo posameznika in tudi ne delo kake armade, temveč rezultat skup-

nega stremiljenja držnih, podjetnih, prebri-sanih, nadarjenih ljudi, ki poznajo svet. Zato je sovlada na morju najboljša šola.

Morje nas seznani s celim svetom, razširi prostor naše kulture. Napredek v zgodovini je pa tudi spojen z razširjenjem prostora, na katerem se razvija. Vsak narod, vsaka država, ki čuti v sebi dosti življenske sile, bo skušala ta prostor razširiti; to ni bolehač šovinizem, temveč le zdravo udejstvovanje naše moči. Narod, ki mu ni na tem, da bi uveljavil svojega duha v mnogobarni sliki človeške kulture, ne zamudi samo dolžnosti do sebe, ampak dolžnost do človeštva sploh in za-služ, da gre zgodovina preko njega. To nalogo pa večja država najbolje reši s tem, če sodeluje pri prepojitvi zemlje s svojim duhom in svojim delom. To je tudi naša naloga, ki smo jo prevzeli tedaj, ko smo stopili v krog velikih držav, torej na torišče svetovnega soodločevanja. To soodločevanje moramo zahtevati na vseh poljih, tudi na onem, ki nam je v izpo-polnitev naših gospodarskih težni najbolj potrebno, na polju kolonij. Saj nas vendar zgodovina zadnjih dni sama sili v to, poslušajmo njen glas, ne preslišimo ga! Morje kot sredstvo spajanja nam pa tudi samo ponuja svojo pomoč, vse dru-gače kakor drugim narodom, ki so se z nami vred sedaj zbudili. V zadnji uri kli-čemo našim politikom: Zdramite se in ne zamudite prilike! Saj pra-va kolonizacija ni osvajanje ali zatiranje, temveč le razširjenje kulture, plodonošno nalaganje našega duševnega in material-nega kapitala, plodonošno za nas in pa za prebivalce kolonij.

Kolonizacija je arena, v kateri se bo-rijo narodi za moč in obstanek. Samo oni bo imel svoj prostor v življenju sveta, kdor tu ne odneha; premagani so pa lah-ko veseli, če dobijo mesto v zakladnici zgodovine. Kolonizacija je največja razšir-jevalnica kulture, najmenitnejša, kar jih pozna zgodovina. Po njej se ločijo na-rodni, ostanejo in ostali bodo samo naj-boljši.

Sedaj je zadnji čas. Na ljudstvo ne moremo apelirati, ker se ne more kar čez noč uveljaviti v večjo vlogo; pač pa je stvar politikov, da pokažejo pravo umevanje.

Prihodnost bo našim besedam pritr-dila v polnem obsegu.

Zaščita dece.

Z ustanovitvijo državnega odeljenja (oddelek) za zaščito dece v Beogradu stopi naša novoustanovljena država med ono malo število modernih držav, ki uboge,

bolne in sirotinske dece ne prepuščajo lastni usodi, ampak se za njo pobrinejo tudi z državno pomočjo. S tem dokazuje naša mlada država, da ji je briga tudi za najbolj uboge med ubogimi in da se zaveda velike važnosti zdravega in mnogoštevil-nega naraščanja za napredek in silo vsega državnega življenja.

Prvo skrb bo moralo obračati ravno-kar ustvarjeno državno odeljenje takozvani vojni deci. Po naših večjih mestih se poti-ka, berači in že trguje na stotine in stotine vsled vojske osirotele dece, ki je prepu-ščena sama sebi, na katere vzgojo nihče ne pazi. Mnogi od njih so tudi brez matere, le za posteljico jim poskrbi znabiti stara mati ali oddaljena sorodnica, za vse drugo se morajo sami pobrigati. Vsporedno pa bo kajpada država skrbela tudi za vse drugo deco, ki iz kateregakoli razloga ne dobiva potrebne moralne vzgoje, telesnega nego-vanja ali zdravstvene oskrbe.

Glavno načelo detinske oskrbe je in mora biti, da ostane otrok pri materi, in če to ni mogoče, pri sorodnikih ali vsaj pri ljudeh, bivajočih v istem kraju, kjer je bila mati. Kakor ima vsaka rastlina svojo zemljo in svoje podnebje, tako se tudi otroka ne sme po nepotrebnem trgati iz njegovega obližja. Zato je otroke le v najsrajnejšem

slučaju pošiljati v zavetišča, kjer pa je po priznanih načelih zopet treba skrbeti, da niso kratkomalo le kasernirani, ampak da se jim po možnosti nadomesti družinsko življenje. Iz tega tudi sledi, da človeko-ljubna društva novemu državnemu odelje-nju za zaščito dece ne bodo samo dobrodošla, ampak naravnost nujno potrebna, da bodo ogroditelj, na katerem se bo šele mogla detinska oskrba zdravo zgraditi in razviti. In kjer ni takih društev, se bodo morala ustanoviti.

V naši državi je največ organizacij za detinsko oskrbo na Hrvaškem pač po za-slugi dr. Silovića, ki velja sploh na tem po-lju med Jugoslavlani za največjega strokov-njaka. Najmanj organizatoričnega dela pa je bilo opaziti v Dalmaciji in v Bosni, kajti preseljevanje bosanske dece med vojsko je bila le bolj trenutna prehranjevalna po-treba, nego čim smotrene detinske oskrbe. Tudi v Srbiji se je pred vojsko za zaščito dece že veliko storilo. Obstojala so dru-štva, ustanavljala se zavetišča in bolniš-nice ter se razvijala tozadevna strokovna književnost. V Banatu obstojijo menda naj-sijajnejša in z denarjem ter notranjimi po-trebinami bogato opremljena poslopja za zaščito dece, toda vse drugo je bilo tudi v tem pogledu madžarsko.

Ob Muri smo napredovali.

Uradno poročilo od Mure.

Ljubljana, 8. febr. Ljubljanski kores-pondenčni urad poroča 8. t. m. dopoldne iz uradnega vira: Položaj ob naših sever-nih mejah na Štajerskem je neizpremenjen. Čmurek je v naših rokah in so vesti, da so ga zavzeli Nemci, neresnične.

Moč naših čet.

Špilje, 8. febr. (Izvirno poročilo »Slo-venec«). Danes so skušali Nemci napasti naše postojanke severno od Špilje ter se-verno od Čmureka in Radgone. Naše čete so te poskuse že v kati zadušile. Napad na Špilje je popolnoma nemogoč, ker so naše jugoslovanske čete ne samo močne, ampak tudi na vsak napad z vseni sred-stvi pripravljene. Mi smo ne-le obdržali dosedanje postojanke, marveč smo celo naš obrambni delokrog razširili na celi črti proti severu.

Izključeno je, da bi nemške tolpe, po-množene z nemško-avstrijskimi vojaki, ki jih vodijo nemški častniki in nemški vse-učilščniki z Dunaja in Gradca, dosegle kak uspeh. Danes smo tako močni, da lahko odbijemo vsak napad, in če nas bo sovražnik še dalje izzival, nam je mogoče z ozirom na našo moč, zasesti tudi one

kraje, ki so doslej v območju nemško-štajerske »Volkswehre«. Da, mi bi se na branili, ako bi nam tega ne zabranjevali višji oziri, zasesti celo mesto Gradec.

Nemci zbirajo v svojih središčih svoje vojaške sile, pomnožene z roparskimi tol-pami in bivšimi avstrijskimi vojaki, ampak teh sil se naša armada ne boji, kajti v naših četah je razpoloženje nad vse iz-borno.

Žrtve dosedanjih bojev med Špiljem in Radgono so na nemški strani tako ve-like, da je po naših informacijah izključeno, da bi se Nemci upali resno napasti naše postojanke. Radi tega pozivljamo našo slo-vensko javnost na meji, naj ne bo malo-dušna, ampak naj popolnoma zaupa vod-stvu naše obrambne akcije.

Nemške grozovitosti.

Ljubljana, 8. februarja. »Večerni list« z dne 8. februarja poroča: Vojak, ki je ušel iz nemškega ujetništva, pripoveduje, da so nemško-madžarske tolpe z našimi ujetniki postopale naravnost nečloveško. Nekaterim ujetnikom so rezali nosove in jih na razne druge načine mučili in sramo-tili. Ko so naši vojaki zvedeli za te ne-človeške čine, jih je bilo treba zadržati, da niso planili proti nemško-madžarskim postojankam in maščevali ta izverstva.

Nemci zasedli Kaplo.

Ljubljana, 8. febr. »Večerni list« poro-ča iz Marenberga: Včeraj dne 7. februarja je nemška patrulja 40 mož zopet zasedla gorsko vas Kapla pri Arvežu. Naša pa-trulja, ki je prišla v smeri od Sv. Duha na Ostrem vrhu, je nemško patruljo po krat-kem boju pregnala. Nemci so pustili na licu mesta tri mrtve in 6 ranjenih. Na naši strani so trije ranjeni.

Oklic na prebivalstvo se-verno od Drave.

Proti roparskim tolpom na Štajerskem.

Maribor, 8. februarja. Včeraj je bil potom okrajnih glavarstev Maribor, Ljuto-mer, Slov. Gradec, Ptuj ter potom vladnih komisarjev v Mariboru in Ptuj po naro-čilu predsedstva deželne vlade za Slove-nijo izdan na prebivalstvo naslednji oklic: Prebivalstvu severno od Drave!

Po razpadu Avstrije je deželna vlada v Ljubljani prevzela slovensko ozemlje se-verno od Drave. Da zagotovimo preskrbo mest, smo zasedli tudi progno Špilje-Ljuto-mer. Nemško-avstrijska vlada v svoji iz-javi z dne 22. januarja letos slovesno ob-ljubila, da v ozemlju, ki je upravljajo Jugo-slovani, do odločitve mirovne konference ne bo niti poskušala vsiliti svoje uprave. Dne 4. t. m. so tolpe oboroženih civilistov in vojakov napadle Radgono. Ze drugi dan smo prejeli od nemško-avstrijske vlade

LISTEK.

Ivan Bežnik:

Svoboda.

(Slika z budimpeštanskih ulic v dneh pre-vrata.)

Puškinske cevi so se pobesile, bajoneti zleteli v blato, kape v zrak... V vojašni-cah so zagoreli ognji. Pesmi so ozivale, dan-naj ljubljene, stokrat prepovedane pesmi. Ah, kako so peli ti sinovi, kako so trgali uniformo raz sebe, kako so jo valjali v bla-tu, to obkleto suženjstva, cape ponižanja. Jarem in bič na tleh. Plakali so, objemali se in smejali.

»Doli z vojnjo!

»Doli z izsesovalci naše krvi, tabliji naših sinov, požigalci domovine!

»Živelo ljudstvo!

Delavec, premočen od dežja, je stopil na zaboj in proglasil svobodo. Mal deček je stopil na ogalni kamen ulice in oznanil svobodo. Gospodična, ki je odprla okno v zgodnje jutro, je zaklicala pozdrav svobo-di. Na ramah so se nosili, vroče so si sti-ekali roke.

»Živela svoboda!

Iz vseh hiš so visele trobojnice, na vseh oknih so plala banderica. Topovi in puške so oznanjale praznik; ulica je kričala veselja, prerojena, blazna kot vihar,

»Živelo svobodno ljudstvo!

»Kje so naši krvniki? Pred sodbo ž njimi!

Ulice so ozivale, obrazi sam smeh in sama radost. Na vseh ustnicah pozdravi, v očeh plamen, na prsih pisani trakovi in bele astre. Ta cvetica je postala znak svobe-de. Vojaki so jo zatakli na kape. Kdor bi je ne nosil, bi ga pogazila množica. Kdor jo je čutil na prsih, je čutil, da se je dogo-dilo nekaj velikanskega...

Na kolodvorih so se gnetli tuji: v njih domovini jih čaka svoboda. Tudi oni so nosili astre in klicali slavo v svojih je-zikih. Nasmihali so se, če se niso mogli sporazumeti z jezikom. V nasmehu je le-zalo soglasje velikega dneva.

Raz oblek in raz hiš so trgali zname-nja suženjstva. S truščem so padali grbi na ulice. Vsakemu padcu je sledil krik ljud-stva, radost je šla od ust do ust, od srca do srca.

»Komu smo služili?

»Solnce nam je vzšlo!

Deč je padal v mlačen dan, pa so sijali obrazi kot ob najsvetlejšem dnevu, polni prazničnosti in lepote. Avtomobili so de-lali pot v množico, venci in zastave vi-sele z njih. Pred balkoni in stopi se je zbiralo ljudstvo in poslušalo govornike, ki so govorili besede kot ogenj.

»Živela svoboda ljudstva!

»Blagor vam, naši otroci!

Deček je dvignil zastavo in stopil po ulici. Sam ni vedel, kam. Zapel je himno. Ljudstvo je zapelo za njim in mu sledilo. Ni znalo kam. Strel iz pušk so rezali zrak. Cvetice so deževale z oken.

»Živela radost ljudstva!

»Danes bi bila smrt sladka...

Nihče ni vedel, kako se je zgodilo. Množica se je ustavila in se zgnetla krog ene točke ter obstrmela... Na tleh je le-zal deček, zvižgal se in umiral. Bele oči je upiral v ljudi. Zastava je ležala čezeni... Puške so pokale še vedno, izraz pijanosti in veselja...

»Pokrite ga s cveticami! Junak je! Naš je!

V hipu so ga zagrnili beli cveti, v tem hipu, ko je umrl. Množica se je zganila. Visoko na rokah je plaval dečkov telo z nasmehom na obrazu, pokrito z zastavo, zasuto s cvetjem. Množica je vpila veselja, deček je zadobil tisočero življenje.

»Veliko nam si kupil! Blagor tebi, blagor nam vsem!

Mati je klicala: Blagor meni, blagor njegovim krvi!

Najgorostasneje sem videl ta dan. Mesto je norelo. Mrtva trupla so nosili kot bandera, pod dežjem cvetja, pod visečimi zastavami in živjo-klici.

Doli z tirani in izsesovalci! Doli z morilci!

»Živela kri! Živela svoboda!

brzojavko, odločno izjavlja, da nima z napadalci nobenega stika. S tem je potrjeno, da napade izvršujejo neurejene tolpe, ki po mednarodnem pravu ne uživajo nobenih pravic. Te tolpe prihajajo iz Nemške Avstrije in Ogrske. Naša vojska Srbov, Hrvatov in Slovencev je napade odbila in dobila naročilo, naj za vsako ceno zagotovi red ter naj proti vsakomur, ki oborožen pride čez našo mejo, da bi tu sejal nered, da bi ropal, plenil in moril, postopa tako, kakor gre tolpam roparjev. Vsi varnostni organi imajo isti ukaz; prebivalstvo naj se ogiblje vsakega stika z roparskimi tolpami, da ne bo samo trpelo škode in ima dolžnost, da pomaga vojskom in oblastem, da vzdrže red in mir.

Podružnice 'Svete vojske' po deželi — na noge!

Iz raznih krajev po deželi prihajajo pritožbe, da se tam za policijsko uro nič ne zmenijo, da pijejo in plešejo. Vlada naj torej stopi krepkeje na prste tem razbrdanostim. — Vodstvo 'Svete vojske' je storilo primerne korake pri vladi ter je opozorilo, naj pazi, da se bodo njeni ukazi res izvrševali. Vlada je to že storila. Če se ne bo dobro, pa sporočite! — Vlada pa tudi pravi, da naj se od nje ne zahteva vse. Ljudstvo samo, ki želi imeti red, naj skrbi, da se bo red držal! Organizirani protialkoholiki so poklicani pri tem vladi pomagati: nadzorovati, če se predpisi izpolnjujejo, in skrbeti, da se izpolnjujejo. Kjer ni tožnika, ni sodnika, pa dela vsak, kar hoče.

Čul se je že doslej vedno komodni odgovor: Vlada naj stori! Vlada naj pijančevanje prepove! Ta zahteva je upravičena deloma, a ne celoma. S samimi ukazi še ni vse storjeno. Kdo pa je vlada? Vlada je zdaj vzeta iz ljudstva samega in od ljudstva, od volilcev, od javnega mnenja bolj ali manj odvisna. Če ima vlada javno mnenje za seboj, lahko res marsikaj ukrene in se bo tudi izvršilo; posebno če bo ljudstvo samo sodelovalo in pomagalo, da se ti odloki ostali večinoma na popirju. Ukazi izvršujejo. Drugače bodo pa vladni

Treba je torej, da je javno mnenje za treznost. To pa se dela s treznostno agitacijo. O Ljubljani se sme reči, da je javno mnenje vseh poštenih krogov odločno zoper pijančevanje. Vsi ljubljanski dnevniki so opetovano grajali sedanjo grdo pijanost in zahtevali treznost, ter odobravali naše stremljenje. In to je tudi nekaj pomagalo, dasi še ne dovolj. Treba je pa tudi, da se dežela bolj zganee! Štiri leta je 'Sveta vojska' večinoma počivala. Armada 'Svete vojske' — na noge! Zberite se, snidite se večkrat, imejte predavanja; če nimate govornika, zahtevajte ga od centrale; čitajte 'Zlato dobo', širite jo, mnogo bolj jo morate razširiti (1. štev. s poročilom o taboru šele izide); pogovorite se o delu, razdelite si je in je vršite! Pomnite, da ima 'Sveta vojska' zdaj trojen boj: zoper pijanost, nenravnost in surovost (zlasti ostudno preklinjanje). Vseh teh nečednosti je domovina prepolna. Vsak naj bi si bil štel v dolžnost, kaj pripomoči, da se to odpravi. Pogovorite se, kako in kaj bi mogli pri vas zoper to trojno veliko zlo storiti! Več ko 20.000 je bilo vpisanih v 'Sveto vojsko'. Če so to pravi bojevniki in ne zaspanci, bodo že nekaj odrinili.

Potreba je velika in delo težko. Čas pa je tudi ugoden. Prišla je naša ura! Zdaj ali pa nikoli! Zdaj moramo naše zahteve uveljaviti! Vodstvo 'Svete vojske' bo storilo svojo dolžnost. Armada mora za njim stati! Vse ljudstvo, kar je poštenega, mora zahtevati v Jugoslaviji red, treznost, nrravnost, poštenje! Zato naj se povsod 'Sveta vojska' organizira! Potem bo tudi vlada storila, kar ima storiti. In potem bodo njeni ukazi tudi kaj izdali. Drugače pa ne.

Naša ura je prišla! Hura! 'Sveta vojska' — na noge!

Vodstvo 'Svete vojske'.

Kaj bo z dežel. vinar-sko zadrugo?

Svoj čas je bila ustanovljena v Ljubljani deželna vinar-ska zadruga da organizira naše vinogradnike ter deluje v pro-speh kranjskega vinogradništva. Zadruga se je tudi silno lepo razvijala in zelo veliko storila v korist naših vinogradnikov. Če pa je bila ta zadruga potrebna do se-daj, bo odlej še veliko bolj. Ne vemo kakšna bodočnost čaka naše vinogradništvo, in če naše carinske meje za vino napram Italiji in Mažarski ne bodo za nas ugodne, naše vinogradništvo ne more ravno gleda-ti v rožnato bodočnost. Zato je pa sedaj še posebno potrebno, da so vinogradniki enotno organizirani, da bodo pri sklepa-nju carinskih pogodb lahko povedali svo-je mnenje in zastavili ves svoj vpliv v ko-rist našega vinogradništva. Naša naloga je torej, da deželno vinar-sko zadrugo ne

samo obdržimo, temveč poživimo in raz-širimo po celi Sloveniji.

Danes cenijo čisto premoženje »Dežel-ne vinar-ske zadruge« z inventarjem vred nad 100.000 K. Do lanskega leta je bil na-čelnik zadruge dr. Pegan, potem je odst-opil, in sedaj vodi zadrugo Ciril Dolenc, ravnatelj prisilne delavnice. Značilno za te gospode in za njihove manjre je pa to-le: § 35. zadrughih pravil se glasi: Vsak zadrughnik ima pravico glasovati pri ob-čnem zboru in ima do 50 deležev za vsak delež po en glas. Da si zagotovijo ve-čino, so nekateri teh gospodov okrog dr. Pegana z njim vred vzeli še nadaljnjih de-ležev (tako dr. Pegan 49, Zadrughna centra-la 50 itd.). Potem so pa šli in s pomočjo te večine na izrednem občnem zboru dne 17. decembra 1918 izpremenili § 40. za-drughnih pravil, ki se je do takrat glasil, da se v slučaju likvidacije izroči čisto pre-moženje deželnemu odboru, da ga razdeli v gospodarske podpore ali pa porabi za ustanovitve in podporo novega takega za-voda v deželi. Ti večinski gospodje so pa izpremenili ta paragraf v toliko, da v slu-čaju likvidacije odloča o premoženju ob-čni zbor. Ko je bilo vse to lepo urejeno, je pa načelstvo za dan 19. februarja t. l. skli-calo nov izredni občni zbor z dnevnim re-dom: Sklepanje o tem, ali naj se zadruga prilagodi razmeram, ali pa naj se raz-druži.

To so torej dejstva. Vprašamo samo te gospode dvojno: 1. Zakaj postavljate na dnevni red vprašanje, ali naj zadruga likvidira ali ne — danes, ko je zadruga bolj potrebna kot kdaj prej? Zakaj gospodje ne vprašate vinogradnikov samih, ki ima-jo prvi pravico govoriti o usodi svoje za-druge, katero so s trdom sezidali, ampak sami odločujete o njeni usodi? Ali res ni-slite, da morate do konca izpeljati meto-do svojega nekdanjega voditelja dr. Sušteršiča: hišo rajši zažgati kot pa drugim v njej prepustiti stanovanje? 2. Kaj misli-te v slučaju razdružitve odločiti z zadrughnim denarjem, ki je last zadrugarjev?

Zanesite se pa na to, da te zadeve ne bomo pustili izpred oči in se bomo z njo, če bo potrebno, še temeljito bavili.

Nemški bluf.

Koroški Nemci se oprijemljejo vsake bilke, da rešijo svoje gospodstvo nad svo-jimi dosedanjimi hlapci — Slovenci. Naj-neumnejših in najbolj umazanih sredstev ne zametujejo, le da bi kaj pomagalo.

Slovenska Koroška — govori!

AMERIŠKA KOMISIJA NA KOROŠKEM.

Apače, 5. febr. Danes v sredo, dne 5. svečana popolndne je šla tu skozi (Mi-klavc-Galicija-Borovlje) ameriška komisija. Zbralo se je kljub temu, da je prišla po-polnoma nenadoma in da se je izvedelo o prihodu šele, ko je šla že iz Galicije proti nam, došle ljudi, ki so Amerikance navdu-šeno pozdravili in na tozadevno vprašanje enoglasno povedali, da hočemo Jugoslavi-jo. Šolski vodja Josip Jekl je povedal, ka-ko je bil leta 1914. brez povoda zaprt. Pozneje da je bil vtaknjen kljub bolehnosti v vojaško suknjo. Moral je zapustiti otro-čice in ženo in v njegovo hišo je bil po-slan mlad, čil in zdrav nemškutarski učitelj samega stanu. Pri vsojkih je bil označen s »p. u.« in kot tak tako mučen, da je izgubil popolnoma zdravje. G. Jekl je povabil kot predsednik »Slov. čebel. društva za Koroško« gospode, da pokusijo koroško štrd, kateremu vabilu so se cenj. gospodje radi odzvali. Mala gostoljubnost v visočini 820 metrov je iste razveselila. Ponovno so to izražali in se zahvaljevali. Gospod Jekl Josip pa jim je pri odhodu povedal, da koroškim Slovincem pod Nemci ali z Nemci ni mogoče živeti, ker ti so barbari. Opozorilo se je gospode tudi na daleč na severu se nahajajočo etno-grafska mejo.

Dobrlavas, 5. febr. Da javnost izve, s kakšnimi sredstvi se hočejo Nemci vzdr-žati v nadoblasti nad koroškimi Slovinci, podajam kratek opis dogodkov v Dobrli-vasi.

Že 3. t. m. zvečer je peščica Nemcev v Dobrlivasi zvedela, da ima v torek, dne 4. t. m. priti ameriška misija v Dobrlivas. Zbirali so se pred vasio že, ko še od Slo-vencev ni še prišel glas, da pride misija. Ta je izstopila v trgovino Taurerja, največ-jeja nemčurja daleč naokoli. Tam so tudi Koberer, odstavljani učitelj, Spod. Štajerc Dreo, nekdanji nadučitelj, stari Graßl, Fuchs, odstavljani davkar in še dva ali trije drugi, zbere se še nekaj otrok in de-klet, ki so po Kobererjevi hčerki, ki so jo Slovenci še pustili v službi učiteljice, ker zna za silo slovensko, naučeni, silno ne-ollikano tulili svoj »heul« v obličje Ameri-kancev. Ko je misija izpraševala po raz-merah, se je Taurer izdal za žu-pana, kar še nikoli ni bil in izja-vil, da je v Dobrlivasi velikanska večina nemška, in kar je Slovencev, so Nemcem prijazni in vsi za Nemško Avstrijo. Koberer je rekel, da je že 40 let v tem kraju, ie od vse okolice: Škocijana, Št. Vida itd,

Včeraj nas je presenetilo koroško nemstvo z novo šalo. Kajti kaj drugega naj bo uradno poročilo dunajskega kore-spond. urada, ki poroča, da se je na Ko-roškem v 62 občinah spornega ozemlja iz-vršila samoodločba. Natvezuje, da je bilo v prilog Nemcev oddanih 61.491, v prilog Jugoslovanov pa le 360 glasov. 12.548 oseb ni volilo, 58 pa jih je oddalo prazne gla-sovnice.

Nemci si ne upajo povedati, kedaj se je vršilo to glasovanje, kje, v katerih kra-jih. Niti mi, niti ameriška misija ne ve ni-česar o kakem glasovanju na Koroškem. Nemci upajo, da bodo s takimi objavami koga premotili. Pa motijo se! Ta šala je preneumna, da bi se ji kdo smejal. Da Nemci nimajo nobenega vzroka, sklicevati se na koroškega slovenskega kmeta in delavca, dokazujejo današnja poročila iz Apač in Dobrlivasi. Kar Nemci na Koroškem počno, je zločinska mistifikacija jav-nosti, ki pa jim prav gotovo ne more biti v korist, ker prav do gola razkritja vso propadlost koroške nemškutarije, ki je pravi krvoses ljudstva, nemškega in slo-venskega.

Sicer pa tudi v krajih, kjer je sloven-ski element morda prisiljen k molku po-sili ali zvijači, ta nemški bluf ne bo držal. Opozarjamo le na izjave francoskega lista »Temps«, ki pravi, da so izključene dis-kusije o krajih, kjer se gre za poprávo očividne krivice in pa kjer se je pod tujim (nemškim) gospod-stvom mišljenje ljudstva tako potvorilo, da bi ljudsko glasovanje ne podalo pravične slike o položaju. Ti dve točki veljata za koroško Macedonijo bolj kot za katerokoli drugo deželo v Ev-ropi.

Značilna pa je tudi resolucija šved-skega socialista Engberga na bernski med-narodni socialistični konferenci, ki se gla-si: Naj se zveza narodov v slučajih, v ka-terih je sistematično raznarodovanje pre-prečilo svoboden razvoj prebivalstva, ozi-ara pri odločitvi o teritorialni pripadnosti na to dejstvo! — Jasen memento koroški nemškutariji!

Svet se suče drugače kakor to žele nemški mogotci, ki so padli s svojih vzvi-šenih prestolov. Zato tudi ta nemški bluf nikomur ne bo pobelil glave.

Zahteve civiliziranega sveta so: Stare krivice naj se popravijo! Dovolj pa so po-znani nemški Geroni celemu svetu, da bi jim še kdo kaj verjel.

Gradec pred rdečo revo-lucijo.

Gradec, 8. febr. Naš poročevalec je zvedel iz gotovega vira, da je dosedanja nemško-štajerska vlada dogospodarila. Med nemško-štajerskim vojaštvom se je razširila velika agitacija za rdečo gardo. Ta garda grozi, da bo vsak čas odstavila dosedanje nemške mogotce. V mestu Gradcu je agitacija za rdečo gardo tako velika, da je več nemških častnikov že zapustilo svoje čete in bežalo na Dunaj in drugam. Vsak čas je pričakovati izbruha revolucije, ki jo bo povzročila organizacija rdeče garde.

Mirovni p'svet.

Jugoslovansko-italijanski spor bo kmalu urejen.

Berlin, 8. febr. (Lj. k. u. Čehoslovaški tisk. urad poroča: »Rotterdamische Courant« javlja iz Pariza, da so dela mirov-nega posveta veliko bolj napredovala, ka-kor se splošno misli. Najvažnejše zadeve, in sicer zahteve Italije ter zahteve Fran-coske glede levega Renskega brega bodo rešene bržkone še pred plenarnimi sejami mirovnega posveta. Pri zaupnih pogovorih Lloyd Georgeja, Clemenceauja, Wilsona in Salandre se je več doseglo, kakor bi bilo to mogoče pri plenarnih sejah. V nekoliko dneh se lahko pričakuje ureditev nasprot-stein med Jugoslavijo in Italijo. O vpraša-nju zveze narodov bodo razpravljali še še pred odpotovanjem Wilsona in Lloyd Georgeja. Obenem bodo tudi sklepali o temeljnih zvezah narodov.

Čehi nevtralni v jugoslovanskem-italijan-skem sporu.

Dunaj, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški korespondenčni urad poroča: »Neue Freie Presse« prinaša razgovor s predsednikom Masarykom o stališču čehoslovaške repu-blike napram jugoslovanskim in italijan-skim sporom. Masaryk je izjavil popolno-ma nevtralnost, da je čehoslovaška republi-ka že dalje časa v prijateljskih odnosih z Jugoslovani, z Italijo pa je imela ves čas vojne tesne stike. Italijani podpirajo naša stremjenja ter so za vojno oborožili čehoslovaško armado v Italiji. Radi teh okoli-ščin moramo biti popolnoma nevtralni.

Srbija zahteva 8 milijard frankov od-škodnine.

Pariz, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Journal« javlja, da bo Sr-bija zahtevala 8 milijard frankov odškod-nine za razdejanje vrednote povodom in-vazije osrednjih držav.

Hrvati na mirovnem posvetu.

Curih, 8. febr. (Lj. kor. u.) Hrvatska izvedeniška komisija za pariško mirovno konferenco je dospela včeraj v Curih in je po kratkem odmoru nadaljevala svoje potovanje v Pariz. S komisijo potuje tudi član jugoslovanskega komiteja dr. Gmaj-ner.

Svoboda morja.

Amsterdam, 7. febr. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča »Morning Post«, da so Wilson in ameriški zastop-niki formulirali načrt glede svobode morja. Elaborat, ki ga bodo predložili mirovni konferenci, vsebuje nastopne točke: 1. No-ben narod ne sme imeti tako močnega brodiraja, da more sam izvrševati kontrolo na morju. 2. Vojni običaji se ne smejo med vojno spremeniti. 3. Vsak narod, bodisi vojskujoč se, bodisi nevtralen, je odgovor-en za izpolnjevanje pomorskih običajev med vojno. 4. Pojem »prepovedano blago« se mora v miru natančno določiti. Nobena nevtralna država ne sme vkrcati prepo-vedanega blaga in nobena ladja ne sme poizkusiti, predreti blokado. 5. Uporabo podmornic se mora omejiti, ali še bolje prepovedati.

Zveza narodov.

Pariz, 7. februarja. (Lj. kor. ur.) Reu-terjev urad poroča: Sinoči je bila v ho-telu »Grillonu« seja komisije za zvezo na-rodov. Kot člani komisije so bili navzoči: kot zastopnik čehoslovaške republike dr. Kramar, za Grško Venizelos, za Poljsko Dnowski in kot zastopnik Rumunske Dia-mandi. Odsek je začasno odobril nekatere nadaljnje člene načrta. S tem so dosegli sporazum o gotovih zelo važnih vpraša-njih, ki se tičejo resničnega delovanja zve-ze narodov. Približno polovica načrta je s tem dovršena. Imenovali so generalno taj-ništvo, sestoječe iz Clusela, Lorda Peroja in Stephenson. — Prihodnja seja drevi.

Država SHS.

Zahvala prof. Masaryku.

Ljubljana, 8. februarja. Ljublj. koresp. ura dporoča: Predsednik čehoslovaške re-publike dr. Masaryk prosi za objavo na-stopnih vrst: »Obdržel jsem při svém ná-vratu tolik dopisu a projevu, že při návratu neudkladných práci mně není možno vs'm pisatelům odpovéděti a zvlášť poděkovati. Prosím tudíž, abyste laskavě přifali toto

mé d'kuvzdání. — V Praze, 7. února 1919.
— President I. G. Masaryk.

Italijani silijo slovenske otroke v nemške šole.

Rateč, 8. februarja. (Lj. kor. ur.) Italijani ne puste več otrok v zasedenem delu šolskega okoliša Rateče v slovensko šolo. Silijo jih v nemško šolo v Beli peči, kjer se poučujejo tudi italijansko. To je dokaz, kako blizu si stoje nemški in italijanski interesi.

Hrvatska polemika.

Zagreb, 8. februarja. »Novo Vrijeme« piše o pogajanjih med ministrstvom v Belgradu in ljubljansko vlado ter pravi: Ali obstoji potreba ministra za socialno skrb ali ne obstoji. Če obstoji, potem ni treba pogajati, če pa ne obstoji, tedaj proč s kupčijami. Najodločnejše protestiramo proti načinu starega avstrijskega zistema, ker želimo imeti solidno državno ureditev, ne pa uvesti kupčije, ki bi mogle porušiti to, kar smo dolgo časa gradili.

Zagreb, 8. februarja. »Novo Vrijeme« imenuje ministra Pribečevića ministra proti Hrvatski. List izjavlja, da nima zaupanja v Pašića, ker njegovi pristaši delajo plemenski razdor. Vse, kar se godi v Bosni, Sremu in Hrvatski, je delo Pašićevega. To je duh starega srbskega šovinizma, ki je nasprotnik jugoslovanskega ujedinjenja. Pašić vodi to politiko, odkar se je izvršilo naše ujedinjenje. S stališča te politike je desaniral dr. Korošca in dr. Trumbića ter je preko nekaterih lahkovernih Slovencev širil nezaupanje proti Trumbiću, da napravi razdor med Slovenci in Hrvati, kakor je napravil razdor med Srbi in Hrvati.

Zagreb, 8. februarja. »Riječ SHS« pravi, da dr. Korošca ni grajala za to, ker je radikalno naglasil naš narodni program, marveč za to, ker je njegov govor zapustil pojem nezaupanja do mirovne delegacije. Kakor je znano, so bili Slovenci zelo nezaupni do dr. Trumbića. Govorili so o njem, da žrtvuje slovenske kraje in so ga za to napadli v časopisu. Kot nekako kontrolno so zahtevali, da se mora v mirovno delegacijo sprejeti tudi bivši avstrijski minister dr. Žolger. Govor dr. Korošca je bil posledica tega nezaupanja.

Razna poročila.

13 vagonov premoša Nemški Avstriji.

Ljubljana, 8. februarja. (Lj. kor. ur.) Uradno se objavlja: Deželna vlada je dovolila za prevoz posebnega vlaka srbskega Rdečega križa iz Buchsa v Jugoslavijo pet vagonov premoša, ker se je Nemška Avstrija sicer branila, dopustiti prevoz vlaka preko njenega ozemlja. Razen tega je deželna vlada dovolila osem vagonov premoša za prevoz srbskih vojniških ujetnikov in bolnikov, čakaajočih na transport iz Metzleinsdorfa in Purkersdorfa.

Američani na Dunaju.

Dunaj, 8. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad. poroča: »Neue Freie Presse« piše danes, da je ameriški mornariški oddelek, obstoječ iz šestih časnikov in devetih podčastnikov, dospel na Dunaj, da bo sodeloval pri delih ameriške študijske komisije.

Spojitev Nemške Avstrije z Nemčijo.

Berlin, 8. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. poroča: Kakor javlja »Berliner Tageblatt« iz Weimara, bo v ponedeljek ali v torek državna vlada naprosila narodno skupščino, da se pooblasti za pogajanja glede spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo. Profesor Hartmann se je zvečer odpeljal na Dunaj, da se udeleži priprave za narodno skupščino na Dunaju. 19. ali 20. t. m. se vrne zopet v Weimar v spremstvu članov dunajske vlade. Pogajanja glede spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo se bodo nato takoj pričela.

Stavka na Angleškem.

London, 7. februarja. (Lj. kor. ur.) Reuterjev urad poroča: Tajnik zadrug strojevodij je izjavil, da bo opolnoči dano povelje za konec stavke. Odredbe za splošno stavko železničarjev so razveljavili. Majhen del delavcev na Clydu je zaželel zopet delati. Ladjedelnice počivajo. Stavkujoči so izjavili, da bodo zopet pričeli z delom, ko bo 60urni delavni teden zajamčen. Stavka londonskih delavcev v električnih obratih je splošna.

Amsterdam, 8. februarja. (Lj. kor. ur.) Glasom dun. kor. urada poroča »Allgemein Handelsblatt« iz Londona: Stavka na podzemskih železnicah je končana.

Politične novice.

+ **Poštena beseda.** Srbski radikali v Bosni, ki nočejo Jugoslavije, ampak Veliko Srbijo in katerih glasilo »Srbsko Zoro« je moral okrcati celo minister Pribečević, se obrezajo tudi ob dr. Korošca kot nekakega »avstrijanca«, ki bi hotel biti poleg kralja Petra drugi vladar v državi. Na naslov teh ljudi je zapisala sarajevska Jugoslavija v uvodniku dne 3. t. m. med drugim tudi to-le:

»Kaj je dr. Korošec «tekom vojne» delal, o tem bi mogel in imel pravico govoriti ob bosenskih politikov najprej Danilo Drinović, dr. Sunarić, dr. Vladimir Andrić, dr. Mehmed Spaho i. dr. in potem absolutistični centralisti. Da-li je ta struja delala v duhu avstrijskega režima, more videti vsak objektivni človek iz celokupnega dela dr. Korošca v avstrijskem parlamentu in izven njega. Še žive priče in tovariši tega delavca: najdete jih v češkem kabinetu, v Ljubljani, Zagrebu, Belgradu, Splitu, po neštetihi uradih, uredništvih in drugih. Kdo je sredi dunajskega državnega zbora prvi rekel, da bodo Jugoslovani »iskali forum izven monarhije«, na koga so se potem z vikom in krikom vrgli Nemci in Mažari nego na Jugoslovence Korošca? Kdo je začasa vojne v ožjem vojnem ozemlju na javnem shodu odkrito in ostro napadel Nemce in jih nazval barbari ter s tem elektriziral celo Ljubljano? Ako bi bila cesarska vlada gotovim našim »patriotom« ponujala tisto, kar je ponujala dr. Korošcu, samo da bi izstopil iz opozicije, ki »ogrožava interese države«, ne vemo za gotovo, da-li bi bili tako junaško premagali skušnjavo kakor predsednik bivšega »Jugoslovanskega kluba«, Bosenski Srbi, mislimo, še niso pozabili, koliko je »Jugoslovenec Korošec« s svojimi tovariši zanje delal, ko sami niti ust niso smeli odpreti in ko so mnogi njihovi bratje iste vere »lojalno« služili »prejasi cesarski in kraljevi hiši«. Nam Sarajevčanom je še v živem spominu kratko bivanje dr. Korošca v Sarajevu. Njegova propustnica za Bosno se je glasila samo na šest dni. Od franciškanskega samostana pa do stanovanja dr. Joze Sunarića, kjer so se vršili zaupni sestanki s Hrvati, Srbi in muslimani, so neprenehoma pohajali detektivi in nazili, kdo vse tiakaj zahaja. General Sarkotić je sporečil dr. Korošcu, da bi se želel z njim porazgovoriti, a ta mu niti odgovoril ni. Nekateri »neustrašeni patrioti« se niso upali z dr. Korošcem niti sestati, da ne bi prišli v nesrečo. Druge, še zanimivejše stvari zamolčujemo, da ne bomo preobširni. Samo to omenimo, da je od tistega časa v Bosni tako zaplulo gibanje za edinstvo, da ga nobene odredbe in protiakcije vlade niso mogle zadušiti. To gibanje je prisililo Sarkotića na obrambo v nemških in mažarskih listih in potem na demisijsko. Tak »avstrijanec« je bil dr. Korošec! Seveda on ni mogel dvigniti proti Avstro-Ogrski krvave revolucije. Pa je tudi veliko vprašanje, da-li bi mu bili v tem slučaju sledili vsi današnji radikali? — In tudi to je gotovo, da »Jugoslovenec Korošec« ne odobrava nikogar hegemonije: proti njej se je boril na Dunaju, pa se bo tudi v Belgradu in povsod z milijoni pristašev, če bo treba, ker hočemo biti svobodni in ravnopravni bratje, ne pa sužnji in uporniki v Jugoslaviji. Ali se ne poteza za to tudi sin kralja Petra, regent Aleksander? »Jugoslovenec« Korošec je delal za trajni mir in s plemenitim namenom na Dunaju, v Zagrebu, Ženevi in Belgradu in ne teži za nikakovo suvereniteto ne svojo ne svojih Slovencev, marveč samo za pravo svobodo in edinstvo celotnega trojnega naroda.

+ **Protest Nemške Avstrije proti odpovedi stanovanj tujerodnim uslužbencem.** Državni urad za zunanje zadeve na Dunaju se je pri deželni vladi za Slovenijo pritožil, da so se odpovedala v Mariboru in Ptujju stanovanja tujerodnim uradnikom, ki so bili odslovljeni, dočim uživajo jugoslovanski uradniki v Gradcu in drugih mestih Nemške Avstrije zaščito zakona za varstvo najemnikov. V slučaju, da se tozadevni ukrepi ne prekličejo, bo nastopila Nemška Avstrija z represalijami. Deželna vlada bo zadevo preiskala.

+ **Nemška Avstrija o bojih v Radgoni.** O dogodkih v Radgoni je poslal državni urad za zunanje zadeve na Dunaju 4. februarja brzojavko deželni vladi za Slovenijo, v kateri trdi na podlagi poročil deželnega glavarja na Štajerskem, da je izbruhnila v okolici Radgone vstaja kmetov, zatiranih po jugoslovanski okupaciji. Vlada Nemške Avstrije na Dunaju, deželna vlada v Gradcu in nemško-avstrijska vojaška poveljstva niso s temi dogodki v nikaki zvezi; obratno, Nemška Avstrija se je zelo trudila, da bi prebivalstvo pomirila in vzdrževala red. Toda to se ji bo težko posrečilo. Zato predlaga, naj se naprosi ententa, da določi nepristranska komisija demarkacijsko črto tudi na Štajerskem. — Deželna vlada v Ljubljani je mnenja, da je provizorična meja med upravo Nemške Avstrije in Slovenije na Štajerskem že določena in da ni treba drugega, nego da vsaka vlada vzdrži mir in red v svojem ozemlju. Ako bo storila Nemška Avstrija svojo dolžnost v enaki meri kakor deželna vlada v Ljubljani, ni treba nobene komisije za določitev demarkacijske črte. Treba je tudi še preiskati na licu mesta, v koliko odgovarjajo navedeni podatki dejstvu. Sicer je pa to zunanja zadeva in jo je kot tako deželna vlada odstopila Belgradu v rešitev.

+ **Predsednik šola v razmerah v Bosni.** Atanazij Čala, predsednik bosenske vlade, je izjavil o razmerah v Bosni: Razmere se čimdaljebolj konsolidujejo. Želez-

niški promet je znatno boljši nego na Hrvatskem in v Slavoniji. Organizacija in sporazumljenje napreduje. Vlada je postavila vso energijo, da bi ljudstvo zavarovala pred ožirani in spekulanti. Najvažnejše socialno vprašanje v Bosni: kmetovsko razmerje se je z manifestom regenta Aleksandra odpravilo. Prehrana se dela težave, a je uničena skorajšnje izboljšanje. Najbolj manjka sladkorja in otroboja. Velika nesreča je za deželo, ker se ni mogla izvoziti sliv, ki ne čakajo dolgo, za katere bi morala iz Češke dobiti v zameno sladkor. Politične razmere se še niso dovolj razčistile; predvsem zahteva ljudstvo, da se odstranijo iz uprave kompromitirani elementi. Drugače so vse srbske stranke za edinstveno upravo vseh pokrajinskih vlad; vse so monarhistične. Vsi vestni politiki so za edinstvo kraljevine. S Hrvati smo v dobrih odnosih, med muslimani se krepe nacionalistični življi, ki so za narodno edinstvo. Bosenski socialisti še vedno odklanjajo vstop v ekskluzivno, a žele biti zastopani v zakonodajnem delu.

+ **Politična zaručnost je hujša nego vsaka druga.** To se vidi sedaj na srbskih radikalcih v Bosni. Ničesar nočejo vedeti ne slišati o Jugoslaviji ali Hrvatih in Slovincih, marveč le o Veliki Srbiji in Srbih. Njihovo glasilo »Srpska Zora« goni vedno le eno: Srbi so se borili, Srbi so zmagali, Srbom gre palma in le srbsko ime more nositi osvobodena zemlja in narod. Če so Hrvati in Slovenci res pravi bratje, potem morajo to ime z navdušenjem sprejeti. Zaman bi tem ljudem pripovedoval, da nobeno plemo svojega tisočletnega imena, svoje tisočletne kulture, svojih običajev in jezika ne more sleči čez noč, kakor umazano in raztrgano srajco in jo nadomestiti z drugo, pa naj bo ta še tako lepa in blesteča. Zaman bi jim pripovedoval, da vlada med brati prava ljubezen in sloja le tam, kjer se čutijo vsi enakopravni, kjer ima vsak član družine enake dolžnosti in enake pravice, enake svoboščine. In če bi jim zamašil usta z dokazi ali s cenzuro, bodo pisali v sneg in prah: Srbi, Srbija, srbstvo! Ko bi le vedeli, kako s tem ranijo najbolj ravno tiste, ki najglobje čutijo za Srbel!

NAŠIM PRIJATELJEM!

Podpornemu odseku slovenskega akademčnega starešinstva je zmanjkalo denarja. Potreba je velikanska, sredstev pa nič. Zato se obračamo na vse dosedanje in nove prijatelje naših akademikov in jih prosimo, naj se spomnijo tudi na nas. Ker poštnečekovni račun še ni urejen, naj se poslužijo kar poštne nakaznice in naj blagovolijo poslati akademikom namenjeni znesek na naslov podpisanega blagajnika.

Za podporni odsek slov. kat. ak. star.:

prelat A. Kalan,
predsednik.
dr. Šarabon,
blagajnik.

Dnevne novice.

— **Slovenija izumira.** Odkar se je pričela vojna, je skoro po vseh župnijah več mrličev kakor rojencev. Tako je bilo po Gorenjskem tudi lani. V Kranjskem okraju je bilo to-le razmerje. Prva številka pomenja število rojencev leta 1918., druga število mrličev in tretja število porok. Kranj: 56, 86, 31; Besnica: 13, 21, 1; Cerklje: 65, 84, 5; Duplje: 8, 25, 2; Kokra: 8, 18, 0; Križe: 25, 33, 9; Lom: 7, 9, 1; Mavčiče: 14, 29, 1; Naklo: 21, 27, 1; Podbrezje: 18, 25, 2; Predvor: 21, 41, 6; Smlednik: 39, 63, 2; Sentur: 48, 86, 10; Senturška gora: 2, 5, 1; Trboje: 6, 9, 0; Tržič: 62, 104, 9. Najbolje se je pa postavila župnija Zapog: porok sicer ni bilo, ali smrti so tako vzeli oblast, da je umrl celo leto samo en 75letni starček; na svet je pa prišel v vsakem četrtletju po eden, skupaj 2 fanti in 2 punici, tedaj prirastek za tri.

— **Trgovska korespondenca s Trstom.** Vlada je naznanila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bo, kakor jo obvešča italijanska vlada v Trstu, odlej dana možnost, trgovsko korespondenco s tržaškimi tvrdkami pošiljati redno dvakrat na teden v Trst. In sicer ima biti korespondenca pisana po možnosti v italijanskem, francoskem ali angleškem, izjemo eventuelno tudi nemškem jeziku. Pisma morajo biti frankirana. Pisma zbira trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, in sicer jih v vrečicah, zapečatenih z uradnim pečatom, pošilja na postajo italijanskemu kurirju Dunaj-Trst, kateri pritože vsake tri dni skozi Ljubljano. Prvo pošiljatev prevzame italijanski kapitan Segre, kateri se ustavi v ta namen 10. ali 11. februarja v Ljubljani. Dalje javlja italijanska vlada, da naj oni interesi, predvsem trgovci, kateri želijo osebno potovati v Trst, do 10. ali 11. febr. preko zbornice istemu gospodu dostavijo dokumente, in sicer naj navedejo namen potovanja in koliko časa hočejo biti v Trstu in naj prilože fotografijo.

— **Proti nepotrebnim gostilnam.** Protialkoholna zveza »Sveta vojaka« je vložila deželni vladi spomenico, naj se ne dovoli nobena nova gostilniška koncesija in porabi vsaka prilika za kasiranje nepotrebnih koncesij. Spomenico je deželna vlada vzela na znanje.

— **Foziv goriškimi učitelji.** Višji šolski svet je v seji dne 17. prosinca 1919 sklenil, da v teku ureditve plač za učitelje javnih ljudskih in meščanskih šol tudi nakaže vojnodraginske doklade, ki bi šle goriškemu učiteljstvu po državnem zakonu z dne 26. avgusta 1918, štev. 319 za leto 1918 in ki mu gredo po naredbi poverjenikov za uk in bogocastje in za finance z dne 13. junija 1918, št. 225 ur. l.

Za leto 1918 bo višji šolski svet nakazal 10 mesečnih obrokov draginske doklade, za leto 1919 pa tako, da se bo pričeli s 1. prosincem do 30. rožnika 1919 draginska doklada redno izplačevala v mesečnih obrokih, to pa le učiteljem (učiteljicam), nadalje vpokojenim učiteljem (učiteljicam), vdovam in sirotam učiteljev, ki bivajo v Sloveniji tostran demarkacijske črte. Na učiteljstvo v zasedenem delu Slovenije se sedaj še ni moglo ozirati. Da pa se morejo nakazati nove plače in draginske doklade, se pozivljajo vsi aktivni učitelji (učiteljice), ki so nastavljeni na javnih ljudskih in meščanskih šolah v goriških šolskih okrajih, nadalje vpokojeni učitelji, ki so v imenovanem ozemlju služili na javnih ljudskih in meščanskih šolah, konečno vdove učiteljev, ki so tamkaj služili, naj predložijo višjemu šolskemu svetu prijave sledečih vsebine tako, da bodo posamezne točke ena pod drugo: 1. ime in preime; 2. stanovanje; 3. šola (kraj), število razredov; 4. dan in leto zrelostnega izpita; 5. dan in leto usposobljenostnega izpita; 6. popis službe, službena doba; 7. koliko let in mesecev na posameznih mestih; 8. službo je prekinil, zakaj? 9. službeni prejemki: a) temeljne plače, b) starostne doklade (petletnice), c) opravilna doklada, d) stanarina; 10. pokojnina (pri vpokojenih učiteljih), koliko let je služil po usposobljenostnem izpitu? 11. vdovnina (pri vdovah); vzgojevalnina za otroke; število nepreskrbljenih otrok pod 24 letom; koliko službenih let je imel umrli soprog? 12. koliko je prejel(a) v letu 1918 draginske podpore? Koliko preduje ma na vojnodraginske podpore, ki se je pričakovala po zakonu z dne 26. avgusta 1918, štev. 319 drž. zak. 13. rodbinski stan (soproga, otroci, pri samskih učiteljih starši ali bratje in sestre, ki žive v skupnem gospodinjstvu z učiteljem, ako on popolnoma ali pretežno zanje skrbi). Prijavi je treba priložiti glede vprašanj pod štev. 1.—12. vse službene dekrete (imenovanja, priznavanja petletnic, nakazila pokojnin, vdovnin in vzgojevalnin), glede vprašanja pod štev. 13. pa potrdilo občinskega urada o številu rodbinskih članov, ki se morajo navesti in za koje mora učitelj skrbeti. Vpokojeni učitelji seveda izpolnijo samo vprašanja 10 in 13, vdove pa vprašanja 11 in 13. Čim natančnejši bo izkaz, tem hitreje bo mogoče nakazati plače in draginske doklade. Nakazilo se pa izvrši samo za one učitelje, aktivne in vpokojene, vdove in sirote, glede kojih bodo višjemu šolskemu svetu predloženi s prilogami okrepljeni ali sicer verodostojni podatki, zakaj vsi katastrofi goriškega učiteljstva se nahajajo pri šolskih oblastvih v zasedenem ozemlju in višjemu šolskemu svetu ni mogoče, dobiti jih v roke. — Višji šolski svet: predsednik: Sušnik I. r.

— **Šolske vesti.** Višji šolski svet v Ljubljani je premestil službenim potom šolskega voditelja Josipa Hernausa iz Brezne za nadučitelja v Reko pri Laškem, Ivana Krajnika pa iz Kozjega kot šolskega voditelja v Brezno. — Odstavljen je Avg. Achitsch, nadučitelj pri Sv. Marjeti na Dravskem polju.

— **Iz koroškega ujetništva** je ušel iz »Slovenca« imenovanega gradu pri Spitalu ob Dravi Franc Koprivnik iz Tržiča. Skočil je po kosilu skozi okno ter odšel nemoteno po cesti do Beljaka, od tu dalje v Brnco čez hribe in prišel srečno v Tržič. Vjeli so ga Nemci na postaji v Podkloštru. Tudi on pripoveduje o grdem slovenskim pijanlim nemških tolp proti slovenskim vojakom, v katere so pljuvali in jih sramotili na ostuden način.

— **Kmetijski tečaj za invalide.** V splošno kmetijski tečaj na kmetijski šoli v St. Jurje ob juž. žel. na Štajerskem se sprejme še 8 invalidov iz Štajerske. Ta tečaj ima pomen zlasti za tiste, ki hočejo prevzeti kmetije, pa imajo o kmetijstvu že z doma izvestne pojme. Siroške zanje plača komisija za preskrbo vračajočih se vojnikov. Prijavit se je treba najpozneje do dne 20. t. m. pri ravnateljstvu kmetijske šole v St. Jurje ob juž. žel. Pismenim prijavam naj priloži prilože nastopne izkaze: o invalidnosti kot bivši vojak in o sedanjem zdravstvenem stanju, o domovinskih in družinskih razmerah, o domovinski pristojnosti, o poklicu pred vojno in o splošni izobrazbi. — V viničarski in sadjarski tečaj, ki se prične še ta mesec na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, se sprejme še 7 invalidov, ki imajo

zdrave oči in roke in znajo dobro brati in pisati. Tečaj bo trajal do jeseni. Prijave naj se pošiljajo ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. — Stroške za obiskovalce teh tečajev plača komisija za preskrbo v krajačinah se vojniki. Obiskovalci dobe 1 K priboljška na dan. Župni in občinski uradi, kmetijske podružnice in zadrage, naj invalide opozore na te tečaje.

— **Št. Vid nad Ljubljano.** Danes ob pol 9. uri dopoldne je sestanek obrtnikov za št. Vid in okolico v št. Vidu v dvorani pri Cebavu. Poročata dva gospoda iz Ljubljane.

— **Glas iz občinstva.** Pred dnevi je bil ukinjen poštno-hranilnični promet, katera odredba pa prizadeva občinstvu popolnoma nepotrebne izdatke. — Treba je plačevati razne obveznosti, račune, članarino društvom, časopisom itd., kar vse je bilo mogoče preje poravnati potom položnic brez stroškov. Ker sedaj poštni uradi ne sprejemajo položnic, se je treba v svrhu denarnih pošiljatev posluževati nakaznic in pri tem plačevati visoke pristojbine. Tako zasebniki kakor podjetja, ki so člani poštne hranilnice, pa zopet ne morejo razpolagati s svojo imovino; ne morejo niti dvigniti kake vsote, da bi jo porabili v svojem obratu ali drugje plodonosneje naložili, niti ne morejo potom kliringa svojim upnikom odkazovati zneske v pokritje raznih obveznosti. To »ex-lex«-stanje v poštno-hranilničnem prometu vzbuja že upravičeno nevoljo, tembolj, ker je splošno znano, da obstoja samostojna slovenska poštna hranilnica že od 1. svečana t. l. naprej, da je slovensko uradništvo, ki je bilo preje na Dunaju pri tem zavodu, že v uradu (poslojpe nemške gimnazije v Beethovnovi ulici), in da so tudi že končana vsa predelala, ki so bila v zvezi s premostitvijo urada z Dunaja v Ljubljano. — Trgovci, obrtniki in drugo prizadeto občinstvo tedaj nujno prosimo g. poverjenika za trgovino, v čegar področje spada poštna hranilnica, da ali sam ali dogovorno z g. poverjenikom za promet nemudoma odstrani vse morebitne osebne ali druge ovire in izda potrebne ukaze za skorajšnjo otvoritev slovenske poštne hranilnice. — Gremij trgovcev, trgovsko in obrtniško zbornico in druge korporacije v Ljubljani pa prosimo, da v interesu svojih članov takoj posredujejo na merodajnem mestu v tej zadevi. — Stvar je nujna!

— **Oglasil se je iz italijanskega ujetništva** Janko Jeglič iz Ljubljane, ki je služil pri cesarskih strelcih I; nahaja se v ujetniškem taboru Altamura, provincija Bari v Apuliji (južna Italija).

— **V SHS zdravilišču Rogaška Slatina** se oddajo v najem potom javnega natečaja za zdraviliško dobo 1919 sledeči trgovski prostori: 1. Zdraviliščna restavracija, dosedanja najemnina 3900 K. 2. Zdraviliščna kavarna, dosedanja najemnina 5850 K. 3. Hotel »Pošta«, dosedanja najemnina 6450 K. 4. Trgovina z mešanim blagom, dosedanja najemnina 1900 K. 5. Brivnica, dosedanja najemnina 360 K. 6. Pekarna, dosedanja najemnina 3500 K. 7. Trgovina z delikatesami, dosedanja najemnina 500 K. 8. Trgovina z galanterijskim blagom, dosedanja najemnina 500 K. 9. Knjižarna, dosedanja najemnina 180 K. 10. Trgovina zlatnine in srebrnine, dosedanja najemnina 360 K. 11. Urarska trgovina, dosedanja najemnina 100 K. 12. Krojaška trgovina, dosedanja najemnina 100 K. Prostorom 1 do 9 se pritika po eno stanovanje, ki seveda se odda posebej v najem. Prostor 1 do 10 so brez inventarja. Navedene najemnine zneske je smatrati kot najmanjše ponudbe, vendar ni okrajno glavarstvo pri oddaji vezano na najvišje ponudbe. Ponudniki naj vložijo svoje prošnje pisмено najkasneje do 28. februarja 1919 pri okrajnem glavarstvu v Ptuj. Prošnjam je priložiti dokaze: 1. O znanju obrata zaželenje trgovine. 2. O narodnosti. 3. O visokosti obratnega kapitala. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo SHS zdravilišča Rogaška Slatina, oziroma so tam razvidna.

— **Dobrna pri Celju.** V torek je prišla komisija iz Ljubljane v začetku naših toplih. V sredo je prišel tudi okrajni glavar dr. Lukan, da se prepriča o razmerah tukaj. Spoznala je cela komisija, da bo treba precej pometati in marsikateri gnili element odstraniti. Merodajni činitelji so odkrito izražali svoje želje oziroma zahteve. Boljševiški elementi bodo morali na vsak način zginiti. Opozorjamo že danes občinstvo na sezono 1919. Začne se 1. maja.

— **Prevzemanje klavne živine.** V torek, dne 11. februarja 1919, je prevzemanje klavne živine v Ljubljani na Zelenem hribu poleg Dolenskega kolodvora. Posestniki iz okolice, ki hočejo oddati živino, naj jo priženejo ta dan na Zelen hrib. Prevzemanje se začne ob 9. uri dopoldne.

— **Tatovi in orožniki na Vrhniki.** Pod tem naslovom smo objavili pred dnevi notico. Izjavljamo, da g. Fr. Petrovič iz Verda ni s to notico v nobeni zvezi.

— **Zamude vlakov na južni železnici.** Obratno vodstvo sporoča, da provzoča zamude vlakov slab premog. To je verjetno.

Želeti bi pa bilo, da se na za to določeni deski za vsak vlak označi zamuda, da ne bo treba občinstvu na preplihu in mrazu po nepotrebnem čakati po dve uri in še več, ker ne more vedeti, kdaj bo vlak došel. Teh par števil bi uslužbenec pač ne obremenjalo preveč.

— **Za upostavo paroplovnega prometa med Siskom in Belgradom** si prizadevajo obrtniški krogi v Sisku.

— **48 K za 1 kg sladkorja** zahtevajo razni skrivni odeluhi v Bosni.

— **Razpisana služba pri Kmetijski družbi.** Razpisana je služba strokovnega tajniškega uradnika pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, ki bo v prvi vrsti vršil posle družbenega tajnika, v kolikor se ti neposredno tičejo družbenih podružnic in njih udov v slovenskem ozemlju štajerskega. Ta služba se podeli le izšolanemu agronomu, ki je v kmetijstvu praktično izvežban, ki dobro pozna kmetijske razmere v slovenskem štajersku, ki je več pisarniškega dela in ki je sposoben javno predavati o kmetijstvu. Prosilci za službo naj vložijo svoje prošnje, opremljene z vsemi spričevanji in s popisom svojega življenja pri Slovenski kmetijski družbi do 1. marca t. l. Imenovani tajniški uradnik bo nastavljen na podlagi družbenih pravil z nadomestno službeno pogodbo, ki mu zajamči pokojnino v zmislu zakona za starostno zavarovanje zasebnih uradnikov in se njegova plača določi po dogovoru.

— **Cena kvasu.** Nemška Avstrija nam prodaja kvas po 10 K kilogram in vsak je srečen, kdor ga more kupiti po tej ceni. Saj ga je tako manjkalo, da so plačali zanj 3- do 5-krat tako visoko ceno. Na Korškem pa stane kilogram kvasa 2 K 65 vin. Nemška Avstrija je določila izvozno ceno za Jugoslavijo na 6 K, tej ceni je pribila Korška deželna vlada še 3 K davka in Vojnogospodarska zveza še 1 K, tako da se je prvotna cena tako počvetorila.

— **Ukradena je bila črna, kratka površna suknja.** Isto je prodajal v Ljubljani neki poznani vojak (četovodja). Prosi se dotično osebo, ki ji je morda kaj znano, ali katera je morda kupila suknjo, da sporoči v uredništvo »Slovenca«, kje se nahaja. Denar se povrne.

Ljubljanske novice.

lj Častitljiv jubilej. Jutri praznuje 80 letnico svojega rojstva častitljivi starček g. profesor Vodušek, ki je vzgajal našo inteligenco pol stoletja. Mnogi njegovih učencev so danes že osiveli možje, mnogo jih ni več med nami, oni pa, ki še žive, se bodo jutri s hvaležnostjo v srcu spominjali svojega dobrega in blagega profesorja, ki svojim dijakom ni bil nikdar v strah, marveč jih je vzgajal z ljubeznijo in dobroto ter jim vlivljal iz svojega velikega znanja veselje do vede in znanstva. V spominu na dobrega očeta Voduška bodo jutri njegovi nekdanji učenci praznovali njegov častitljiv jubilej z ljubeznijo in hvaležnostjo v srcu in z željo, da ga ljubi Bog ohrani še dolgo, do skrajnih mej človeškega življenja! Tem voščilom se pridružujemo tudi mi in iz celega srca želimo, da bi mu bilo dano še dokaj let prebiti v krogu svoje blage in ljubeče družine!

lj Predavanje srbskega polkovnika dr. Subotića iz Belgrada se je vršilo sinoči ob osmi uri v veliki dvorani Mestnega doma. G. polkovnik je razložil v lepih besedah veliko delo in trpljenje srbske vojske ter jugoslovanskih legijonarjev, ki so prepotovali pol sveta in se borili na vseh bojiščih za osvoboditev našega naroda. Predavanje so spremljale in oživljale krasne skioptične slike, vredne, da si jih vsakdo ogleda. Škoda, da je bilo predavanje nezadostno obiskano, ker ljudje niso bili dovolj zgodaj obveščeni o tem. Opozorjamo pa občinstvo, da se bo predavanje danes v nedeljo zvečer ponovilo na istem prostoru in ob istem času in vabimo, da se občinstvo tega res aktualnega predavanja v polnem številu vdeleži.

lj Ljubljanski zaupniki S. L. S. se vabijo, da se zanesljivo in polnoštevilno udeležijo zborovanja v sredo, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v knjižnici »Jugoslovanske tiskarne«, III. nadstropje.

lj V šentjakobskem prosvetnem društvu predava v torek, dne 11. februarja g. dr. Vinko Šarabon. Člani in članice, napolnite dvorano! Takoj po predavanju bo seja glavnega društvenega odbora, h kateri se tem potom vabijo vsi odborniki in občornice.

lj Občni zbor slov. glasbenega društva »Ljubljane« se vrši dne 18. februarja ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih na Jurčičevem trgu. Na dnevnem redu je poleg poročila načelstva tudi razgovor in sklepjanje v zmislu § 29. društvenih pravil. Odbor.

lj Odborova seja »Slomškove zveze« je danes popoldne ob 4. uri v Rokodelskem domu. Istočasno zboruje tudi informni odsek.

lj Izredni občni zbor društva slovenskih živinovozdravnikov se vrši dne 15. svečana ob 4. uri popoldne v Prešernovi sobi pri »Novem svetu«.

lj Vsi uradniki in uradnice denarnih zavodov na slov. ozemlju so vabljeni na zborovanje, ki se vrši v nedeljo, dne 9. februarja v Mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Začetek je ob 9. uri dopoldne, nadaljevanje ob 3. uri popoldne.

lj Občni zbor društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju s sedežem v Ljubljani se vrši 2. marca t. l. v Narodnem domu v mali dvorani. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo preglednikov. 5. Razprava o načrtu organizacijskega reda. 6. Razprava o načrtu pravilnika glede podpor. 7. Volitve. 8. Raznoterosti. — Začetek ob 9. uri dopoldne. Nadaljevanje ob 3. uri popoldne. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor tekem 8 dni z istim dnevnim redom ob vsaki udeležbi.

lj Slov. trg. društvo »Merkur« v Ljubljani opozarja vse trgovske sotrudnike, ki so bili pred vojsko vsaj 6 mesecev člani društva in so sedaj brezposelni, da se zglasijo v društveni pisarni — Gradišče 17, I. nadstr. — glede podpore.

lj Umrli so v Ljubljani: Fran Kasch, bivši trgovec, 80 let. — Albina Velkovrh, rejenska, 4 leta. — Ivana Bezeljak, bolniška devica, 46 let. — M. Marija Filomena Fabjan, uršulinka, 48 let. — Neža Marolt, zasebnica, 77 let. — Amalija Mihlič, kurjačeva hči, poldrugo leto. — Marija Prestor, sprevednikova vdova 56 let. — Marija Habjan, dninarica, 66 let. — Fran Plavčak, pismonoša 25 let. Antonija Kranjc-Usar, jetniškega paznika vdova, 56 let. — Anica Kek, hči policijskega nadstražnika, poldrugi mesec.

lj Nesreča pri delu. Ponesrečil se je Josip Podbevšek v tovarni pri Polaku, ker ga je voz pritisnil na glavo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnico.

lj Nezgoda na cesti. Danes zjutraj se je ponesrečila na Vodovodni cesti Marija

Aljaš, posestnikova hči, stara 26 let iz Kleč št. 23, zaradi avtomobila, ko se je splašil konj, je padla z voza in si zlomila nogo pod kolenom. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

lj Ne prodajajte vojnih posojil špekulantom! Po Ljubljani hodijo špekulanti, ki kupujejo od ljudi vojna posojila ter plačujejo zanja samo 40 do 50 % nominalne vrednosti, dočim znaša sedanji kurs vojnega posojila na Dunaju 68 % nominalne vrednosti in plača vsaka banka v Ljubljani 60 do 65 % nominalne vrednosti. Na ta način delajo špekulanti velike dobičke na škodo lahkovernih ljudi. Posestniki vojnih posojil se opozarjajo, da ne nasedejo takim kupcem. Kdor hoče vojno posojilo prodati, naj ga ponudi v nakup ljubljanskim bankam, kjer bo dobil izplačano res ceno, ki odgovarja sedanjemu kursu vojnega posojila.

lj Predumji na državne podpore. V Ljubljani stanujejo stranke, ki se jim je napravilo na mestnem magistratu ljubljanskem prošnje za nadaljnje prejemanje državnih prispevkov za preživljanje, amerikalnih podpor ali naklonitev za invalide in svoje invalide, padlih, umrlih in pogrešanih vojakov, se zglasijo lahko pri uradniku, ki jim je spisal prošnjo, radi predumja, če je njihova prehrana radi začasne ustavitve podpore težko ogrožena. Nakazilo, ki ga dobe pri mestnem magistratu, naj dajo potrditi pri davčni administraciji, Breg št. 6, II. nadstr., na levo, vrata št. 1, potem gredo pa lahko k finančni deželni blagajni, kjer se jim bo predumje izplačalo.

Vestnik S. K. S. Z.

* Šišensko prosvetno društvo ima danes, dne 9. t. m., redno predavanje ob 4. uri popoldne pri Favažu poleg državnega kolodvora. Predavanja naj se člani udeležijo v obilnem številu.

Nainovejše.

Ob Muri začne danes ob 7. uri zjutraj premirje. — Francoska komisija bo proučila sporno ozemlje.

SUMLJIVE ZVEZE NEMSKO - ŠTAJERSKE VLADE Z ROPARSKIMI TOLPAMI.

Maribor, 8. februarja. Ljubljanski dop. urad prinaša poročilo, ki je priobčujemo v izveleku:

Jutri v nedeljo ob 7. uri zjutraj se začne in v ponedeljek ob 7. uri zjutraj se konča premirje med nemško-madžarskimi topami, ki so napadle Radgono in Cmurek na eni in med jugoslovanskimi četami na drugi strani.

Premirje je sklenjeno zato, da bo mogla francoska komisija, ki jo vodi major Montegu, to ozemlje pregledati, za kar jo je naprosil nemški štajerski deželni glavar pl. Kaan.

Pri tem pa je značilno to-le: Ko se je danes v soboto ob 7. uri zvečer mudil Kaan v Mariboru pri gen. Maistru in ga prosil glede premirja, je med drugim dejal,

da bo on ukrenil vse potrebno, da bodo vse nemške čete takoj obveščene o premirju, ki se lahko začne že opolnoči (od sobote na nedeljo). General Maister je izvajal svoje začudenje, češ, da je to nemogoče, v tako kratkem času (v petih urah). — Ko je Kaan videl, da se je prenačil, je dejal: »Res, to bo težko. A do 7. ure zjutraj bodo vsi nemški oddelki obveščeni o premirju.«

Ta okolnost znači, da so nemško-madžarske roparske tolpe kljub vsem nasprotnim zatrdilom v neposredni tesni zvezi z nemško štajersko vlado, ker bi štajerski deželni glavar ne mogel tako razpolagati s tolpami in jim diktirati premirje. Tu se vidi vsa propadla nemška moral!

JUGOSLOVANSKE ZAHTEVE PREDLOŽENE MIROVNEMU POSVETU.

Pariz, 8. februarja. Jugoslovanski delegati so mirovnemu posvetu izročili spomenico, ki vsebuje zahteve Jugoslovancev. V spomenici zahtevajo, da se združi v državo Srbov, Hrvatov in Slovencev 1. cela Dalmacija, 2. cela Istra, 3. Trst in 4. cela slovenska Goriška z Gorico.

Pariz, 8. februarja. Lloyd George je odpotoval domov, Wilson odpotuje 13. t. m. — Pričakovati je, da bo v bodočih sejah mogoče odstraniti vse težkoče. Italija in Grška ter Italija in Jugoslavija se bodo mogle sporazumeti, ne da bi konferenca morala posredovati.

JUGOSLOVANSKI LEGIJONARJI PRI DR. KOROŠCU.

Belgrad, 8. febr. Min. podpredsednik dr. Korošec je danes sprejel zastopnike jugoslovanskih legijonarjev, došlih iz Rusije, in sicer Slovenca kapetana dr. Jakoba Stefančiča; Hrvata podporočnika A. Curčića in Srbina podporočnika Gjorgja Markovića. Delegati so dr. Korošču poročali o svojem delovanju v Rusiji za osvoboditev Jugoslovancev.

SRBSKI POSLANIK V RUMUNJI — POROČA.

Belgrad, 8. febr. (Lj. k. u.) V Belgrad je prišel srbski poslanik v Bukarešti Pavel Marinković. Obiskal je ministrskega predsednika Protića in mu poročal o svojem delovanju na Rumunskem.

BOSANSKI MUSLIMANI.

Belgrad, 8. februarja. (Lj. kor. urad.) Neka tukajšnja korespondenca priobčuje intervju s vodjo muslimanske demokratske stranke v Bosni in Hercegovini, dr. Hrasnica. Dr. Hrasnica se je izjavil med drugim: Muslimanski element se nahaja v jugoslovanski deželi še na zelo nizki kulturni stopnji, čemer je krivo sistematično omalovaževanje s strani avstro-ogrsko uprave. Vse delo nekdanjih avstrijskih in

ogrskih upravnih oblasti v Bosni in Hercegovini je bilo le navidezno in le pesek v oči kulturnemu svetu. V resnici niso storili za izobrazbo in civilizacijo prebivalstva ničesar. O sedanjem političnem položaju je dr. Hrasnica izjavil, da je za svojo osebo pristaš centralizma. Je pa med muslimani veliko število inteligentov, ki do nove vlade nimajo pravega zaupanja in katerim bi bilo ljubše, ako obdrži Bosna in Hercegovina svojo avtonomijo. V tem naziranju so jih podkrepli tudi žalostni protimuslimanski izgredi ob umiku avstro-ogrsko armade. Tudi napovedana agrarna reforma je vzbudila zlasti med premožnimi sloji muslimanskega prebivalstva nezadovoljstvo in nezaupanje. Posestniki se boje, da bodo nameravano odredbo izvedli pristranski njim na škodo.

MONARHISTI NA PORTUGALSKEM.

Porto, 7. februarja. (Lj. kor. ur.) Dunajski kor. urad poroča po »Agence Havas«: Royalistični vojaški oddelek, kateri operira med Santaremom in Lizbono, je v vsem ozemlju skoraj do vrat Lizbone proklamiral monarhijo.

KAKO SO USTRELILI RUSKE VELIKE KNEZE.

Amsterdam, 8. februarja. (Lj. kor. ur.) Dun. kor. urad poroča: Glasom tukajšnjega lista poročajo »Times« iz Helsinkfors: Ruske velike kneze so usmrtili dne 28. januarja na dvorišču jetnišnice v Deljabsku, predmestju Petrograda. Z velikimi knezi vred je bilo ustreljenih še 172 ljudi, in sicer 144 moških in 28 žensk, ki so jih boljševiki dolžili, da so bili člani takozvane angleško-francoske organizacije. Vsi veliki knezi so umrli dostojanstveno. Veliki knez Nikolaj Mihajlovič je tako bolan in v sled gladi tako oslabil, da so ga morali na nosilnici prinesiti dvorišče. V tej legi so ga tudi ustrelili. Vse druge velike kneze so ustrelili v Usmrtilcev je izvršil oddelek mornarjev Kitajcev v prisotnosti članov izredne komisije za boj zoper protirevolucijo.

Naša narodna fronta.

Nove razmere, nastale vsled poloma Avstrije, so našle naš narod v eni edini elini fronti. To se je pokazalo najbolj, ko je Italija zasedla naše ozemlje in si ga začela lastiti. Že prizadeti deli našega naroda na Goriškem, v Trstu, Istri in Notranjem je krepko in jasno odgovoril Italiji in celemu svetu, da nikdar ne prizna imperijalističnih in za njega pogubnih težanj zapadnega soseda, za njim se je izjavil celokupni slovenski narod na taborih, potom svojih strank in zastopnikov in končno potom izjav svojih občinskih zastopstev. Dne 17. oktobra 1918 je narod na Goriškem izvršil plebiscit, s katerim se je izjavil potom podpisovanja resolucij, da ne prizna in ne bo nikdar priznal italijanske okupacije, ampak da odločno zahteva pridruženje svoje domovine k svobodni Jugoslaviji. Tega plebiscita na Goriškem se je udeležilo 84.985 oseb, tisoči goriških prebivalcev, ki prebivajo kot begunci širom Jugoslavije, se pridružujejo tej izjavi. Vrhutega je podalo izmed 107 občin na Goriškem 87 protestne izjave zoper okupacijo in za pridruženje k Jugoslaviji; večina drugih je vložila enake protestne izjave pri italijan. poveljstvih. Tržaška okol. je vrostala 3 izjave. Notranjska 22, in ostali zasedeni deli Kranjske 3, skupno 115 občin iz zasedenega ozemlja. Notranjska je izvršila tudi s svoje strani plebiscit sicer le deloma, ker ga vsled italijanskega pritiska ni mogla popolnoma izvršiti, ter poslala 5330 podpisov iz deset občin.

Temu nastopu zavednega naroda v zasedenem ozemlju, so se pridružile vse občine širom Slovenije, in prvi vrsti Stajerske, katera je poslala do danes 296 izjav občin, Kranjska 161, Koroška 13, skupno 470. Vse te občine so podpisale resolucijo, naslovljeno na ministrstvo za inostranska dela v Beogradu in na mirovno konferenco v Parizu. Tem izjavam občin se pridružujejo v naravnost velikanskem številu društva in organizacije širom cele Slovenije. Mnoge občine so ponovno protestirale.

V težki uri odločitve o usodi velikega dela naše domovine, zapadnega in severnega, stoji tedaj celokupni naš narod v eni edini močni in nezlomljivi fronti, zvest samemu sebi in pripravljen braniti svojo svobodo, enotnost in neodvisnost do skrajnosti.

To je najboljši in tudi najkrepkejši odgovor na vse pisarije italijanskih in nemških listov, kateri hočejo najti v vsakem malenkostnem pojavu v naši domovini že notranji spor, needinost in politično nezrelost.

Sloveniji se pridružuje enako zvesto in z enakim silnim poudarkom bratska Hrvatska in Srbija.

Prosveta.

Manon.

Po smrti A. Thomasa se je vnelo med francoskim skladateljem Massenetom in Saint-Saënsom živahno tekmovalstvo za prvenstvo. Zmagal je Massenet. V operi »Manon« se zrcalijo vsa svojstva grandioznega Massenetovega talenta. Opera je melodijozna, kakor da jo je zložil Italijan iz dobe pred Wagnerjem in verizmom, pri tem pa pikantna in duhovita po zgledih Boieldieua ali Auberja. Invencija je nad vse bogata. Massenet neguje v tej operi čiste akorde, kakor so jih negovali glasbeni klasiki, rabi pa sklenjene, izrazite forme, v direktnem nasprotju z novodobnimi disonančari. Gracijozna, ljubezniva in francoski duhovita je muzika v »Manon«, a tudi polna pristne, globoke čustvenosti in čudovite intenzitete v izražanju. — Opera »Manon« se je pela prvič dne 19. januarja 1884 v Parizu, v Ljubljani so jo na slovenskem odru uprizorili prvič — močno krajšano — dne 4. oktobra 1907. Letos jo uprizarjamo drugič, izdatno popolneje, dasi še vedno ne celotno.

Jules Emile Frédéric Massenet je bil rojen leta 1842. v Montaudu pri St. Etienne na Francoskem. Gojenec pariškega konservatorija je bil najljubši in najnadarnejši učenec Ambroisa Thomasa, skladatelja oper »Mignon«, »Hamlet« i. dr. Leta 1863. je dobil Massenet »rimsko ustanovo« ter se je posvetil skoraj izključno kompoziciji opere. L. 1877. je dosegel s svojo opero »Kralj lahorski« izreden uspeh, a leta 1884. je z opero »Manon« postal najodličnejši, najpopularnejši francoski operni skladatelj. Kasneje je uglasbil še opero »Werther« (ki se je pela v Ljubljani že v slovenskem (1908) in hrvaškem (1912) jeziku z najpopolnejšim uspehom). Zadnja njegova opera je bila »Zongler naše Gospe«, ki se uprizorila v tekoči sezoni in ki jo poznamo še od gostovanja zagrebske opere (1913).

Vse Massenetove opere se odlikujejo s sladkimi, ljubeznivimi melodijami, lahko umljivo in prikupljivo glasbo, z graciozno koketnimi in po prirčnosti v svojem ro-

mansko toplem temperamentu. Njegova glasba, polna nobiles in ilirske mehkohe, ima pač predvsem v izobilju ono, kar je najlepše svojstvo muzike vobče: imav cve-točo, čarobno melodijoznost. Prav zato so Massenetove opere priljubljene zlasti pri vseh negermanskih narodih ter so tudi na slovanskih odrih stalno na repertoarju.

pr Iz gledališke pisarne. V ponedeljek, dne 10. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. uri zvečer: »Tiha sreča«, izven abonementa. Operno gledališče ostane ta dan zaprto. — V torek, dne 11. t. m. v dramskem gledališču ob 7. uri zvečer: »Tugomer«, za »A« abonement. — V opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer »Jevgenij Onegin« za »C« abonement. — V sredo, dne 12. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. uri zvečer »Svet« izven abonementa. — V opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer »Cornelluski zvonovi« izven abonementa.

pr Jurčičev »Tugomer« — po 43. letih prvič igran in še vrhu tega v bivšem nemškem gledališču; v tem tiči dober kos našega življenja in naše kulture. Zato je 6. svecan 1919 za nas, posebno pa še za slovensko dramo, zgodovinski datum, ki si ga bo treba vsekakor zapomniti. Mor-da bo temeljni kamen za razvoj naše dramske literature in pomnik osamosvojenja v narodnem in kulturnem oziru.

Tugomer je in bo ostal literarno-historični dokument v našem slovstvu in ne bo v tem pogledu najslabši dokument. Ker se ga drži vrhu vsega še mučeniška kri, je gotov naše ljubezni in našega negovanja. Nučičeva odrska prireditev mu je ulila v žile življenske sposobnosti in zato ga bodo radi in marsikje igrali. Ako bomo pa hoteli »Tugomera« pojmovati s strogo umetniškega stališča, bomo morali reči da Jurčič ni bil dramatik najboljšega kova. Kljub temu ostane Jurčičev »Tugomer« nekaj simbol, h kateremu bo romalo naše navdušenje in spomini na preteklost. S stališča drame je »Tugomer« preveč epičen in premalo dejanske napet. Gledamo na odru povest, ki je dramati-zirana in še ta tako, da vsebujejo prva tri dejanja padajoče dejanje, zadnja dva pa rastoče dejanje. Tugomer sam je klasična slika Slovenca, mehak, zaupljiv, obziren, ki šele po katastrofi, ko je že pobit na tla, najde v sebi jekla. Prešernov »Krst pri Savici«, Levstikov »Martin Krpan« in Jurčičev »Tugomer« so personifikacije našega naroda in bodo zato ostali mejniki v našem slovstvu.

Samo tisti, ki pozna skrito, nevidno in vendar odločujoče delovanje režiserja, ki je pri naših razmerah obenem frizer, kostumer, razsvetljavec, odrski mojster, literarni prireditelj, režiser in igralec, ve ceniti to nevidno roko, ki vodi celo pred-stavo in je sploh duša cele igre. Zato ni hvalisanje, ako rečemo, da tako vestnega in delavnega režiserja, kot je Hinko Nučič, slovenska drama še ni imela. Koliko človeškega zdravja, moči in volje treba, da so naše ensemble scene postale vendar enkrat žive, naturne, pestre, resnične.

In oderske slike, ki si jih je zamislil Nučič! Po vzorcu Monakovskega shakespearekega odra je že uprizoril Hamleta. Korak naprej je šel v »Tugomer«. Osprej je uokviril s sobo, ki je narejena iz samih desk. Zadnja stena te sobe se dá dvigniti, kakor da snamemo sliko iz okvi-ra. In v tej, tako nastali odprti vidimo dalje zahtaj, in to zato tem bolj plastično in perspektivno, razne oderske slike. Novi za Ljubljano so bežeči oblaki, ki so v zadnjih dveh slikah dobro učinkovali. Splošni so bili vsi svetlobni efekti dovršeni in do pičice premišljeno regulirani. Tu se je lenjal dilatatizem in začela umetnost.

Cela predstava je bolehal na tem, da je bil Tugomerov protivnik Mestislav slabo zaseden in prav diletsko igran. Mestislav bi moral biti v četrti sliki Nučičeva protipeza, potem bi prišla vsa tragi-ka odločitve Slovenov šele do veljave, tak-ko pa je Tugomerova zmaga igrača. Lev proti začelniku. — Nučičev Tugomer je sijajna kreacija. V smrtni sceni je bil pre-glasan in premočen, dasi jo je v celoti prav naturalistično pojmlil in igral. V osta-lih delih svoje deklamatorične vloge je uporabil vse registre šolanega govornika, ki zna glas modulariti, da je kakor vo-sek ali kakor železo. Simpatična maska, umernjen nastop in vseskozi psihološko po-globljena igra so pripomogli celi igri do lepega uspeha. Le škoda, da je bil g. N. ta večer hripav. — Vrzo je odigrala Boršt-nikova. V zadnji sliki nam je trgala žile iz telesa. Kdor tako igra Vrzo, tisti mora res znati igrati. Uloga je samo saržirana partija in igrala jo je umetnica kot gost. V tej skromnosti tiči veliko. To je tudi za ostale igralce vzgojno. — Bratinov Spitignev je bil v maski, igri in govoru delikatesa. Da ni bil kljub taki ulogi od-uren, mu štejemo v veliko dobro; da je bil resničen, je še boljše zanj; a da je zadel prepričevalnost, to je njegovo največje do-bro. — Samo par besedi je sicer govoril Isteklosemi-Strniša, a nam bo ostal kot prav dober tip v spominu. Gregorinov Ba-

tek in Ločnikov Lastun sta prav čedno igrani, dobro zamišljena in dosledno iz-reljani kreaciji. — Grozdana (Jaričeva) je žela za lepo igro in zanosno igrano vlo-go aplavz ob odprti sceni. Pripomnil bi samo, da je bila njena glava zavita po bl-zantinski noši, ne pa po slovenski, kar velja tudi o Zorislavi (Marjanovič), ki je tudi igrala svoj part povsem hvalevredno. Bujan (Drenovec) nam je ugajal in imel mestoma prav lepe momente, v katerih je lepa deklamacija privrela na dan. Ne-varno ulogo Zovolja je Rasberger prav srečno zbalansiriral preko preteče karika-ture in s svojo umerno, simpatično in izravnano igro podal lep dokaz svojega talenta. (Gripo (Peček) je intrigant, stran svoje vloge igral nešablonsko in bil po-vsem verjeten. Danilov Oeron, sijajen v maski in kostumu, je prav čedno sekun-diral Povhetovemu biskupu. A. R.

pr Zmisl smrti. Spisal Pavel Bour-get, iz francosčine prevel Andrej Kopitar. Izdala in založila Leonova družba v Ljub-ljani, 1918. Moderna doba je dosegla v svetovni vojni s svojo tehnično opremo svoj višek in pokazala svojo nemoč in iz-dajstvo nad človeštvom. Bila je ta vojna izbruh duha, okuženega po materializmu in ateizmu, ki je tiral toliko nedolžnih žr-tev na pol umiranja. V očigled temu vpra-sanja: Zakaj življenje? Ali je življenje vredno življenja? Kakor vprašuje in odgo-varja pri nas dr. A. Ušeničnik v svoji zlati knjigi »Knjiga o življenju.« Zakaj smrt? Kaj je njen zmisel? Čemu brezštevilne žrt-ve vojne? O tem razpravlja Bourget v ro-manu »Zmisl smrti«, ki je izšel leta 1915. v Parizu, torej med vojno. Tri osebe na-stopajo na pozorišču, ki ima za ozadje kr-vave boje prvih mesecev svetovne vojne, mesecev, usodepolnih za vso Francijo, za ves svet, ko so Nemci skoroda navalili na Pariz. — Kirurg Orteg je zastavil vse svo-je sile v prid domovine in ustanovil v ulici sv. Viljema v Parizu kliniko za živčevno poškodovane vojake. Klinika je vsa laji-ška, od gospodarja in gospodinje do strelj-nic. Orteg mrzi vse, kar je verskega, nad-naravnega. Prvo in glavno so mu dejstva in zopet dejstva. Neumrjčnosti ni, razven — živeti tako dolgo kakor znanost. Ob-iščete ga pa bratranec njegove žene, mlad častnik, Galik, prihajajoč s fronte, kjer se je udeležil pohoda v Alzacijo. Pripoveduje o hrabrosti francoskih vojakov, a še bolj o njih globoki vernosti. Galik sam ves gori za katoliško vero in je prepričan o njeni moči in zmagi. To je globok ubodljaj v Ortegov nazor; še večji prepad med ob-ma nastane, ko pride Galik kot ranjenec v Ortegovo bolnišnico. Tretja oseba je Ka-tarina, Ortegova soproga, mlada žena 27 let napram Ortegovim sedemindesetletim. Katarina ljubi svojega moža, ker je dober zdravnik in poroka je bila za njo, kakor tudi za Ortega, čin ne razuma, ampak za-nosa. In ta ljubezen zanosa, ne srca, je odločilen faktor, ki spremlja njena de-ja-nja. Vse za njega, vendar bolj iz spošto-vanja in občudovanja. Neizprosa bolezen trebušni rak — tira Ortega v neizogibno smrt. Njegova spretnost pri operacijah od-pove in edino upanje mu je morfi, ki naj-mu od časa do časa vrne prejšnjo moč, prejšnji sloves in zlasti moč pred »malim« sorodnikom Galikom, ki pa duševno raste vedno bolj in bolj, čim bolj se bliža smrti, dočim Orteg pada. Orteg je bil tudi krut: kar ima dragega, naj bi šlo z njim v grob! Sklenila sta bila z ženo dvojen samomor. Ob tdnih idejah umirajočega Galika pa Katarina spozna, da »je le tista žrtev ve-lika, katera ima zmisl«, dočim Orteg podleže učinkom morfijsa. Galik, zvesto zaupajoč v Boga, preneša potrpežljivo vse trpljenje — junak v strelskem jarku, tako tudi na smrtni postelji, ker upa v boljše življenje. Katarina, premagana po Galiko-vi pozitivni vernosti, se posveti službi bol-nikov. — Roman je podrobna analiza Ga-likove in Ortegove duše, ki pa sta pred-stavnika mnogih drugih in mali dogodek na ulici sv. Viljema postane splošno de-jstvo, ki se ne odigrava samo v Parizu. — Bourget motri vsako najmanjšo stvarco kot vesten zdravnik; s svojim pisateljskim temperamentom je ustvaril iz dejstev umet-niško dovršen umatvor. Roman je veleaktualen, zlasti za katoličana. Prevod Andr. Kopitarja je čisto v Bourgetovem stilu in bogat tudi novih izrazov. Mislečim Slo-voncem je Leonova družba poslala s tem krasen dar. Ant. K.—in.

Gospodarske novice.

g Gospodarski položaj v Sremu. Uprav. ni odbor sremške županije javlja, da se je vsled deževnega vremena v jeseni posejalo v Sremu na kmetskih posestvih približno tri četrtine običajne površine, na velepo-sestvih pa le 50 do 60 odstotkov. Vsled po-manjkanja delavstva je bilo ostalo jeseni tri do štiri tisoč oral koruze nepobrane. Kasneje so poklicali prebivalstvo iz rev-nih krajev, da je koruzo pobralo. Sladkor-ne pese je pa še sedaj veliko v zemlji.

g Kaj je s slavonsko in sremsko nepo-brano koruzo? Pod tem naslovom se peča

»Jugoslov. Ekonomista« z vestmi, da je v Slavoniji in Sremu še 80 do 100 tisoč oral turšice nepobrane. Pravi, da bi tu morala vlada natočiti javnosti čistega vina, ker gre za važna vprašanja. V času, ko se skuša z vsemi sredstvi dokazati, da so zaloge žita tako neznatne, da je vezana trgovina nujno potrebna, pomenja 8000 do 10.000 vagonov turšice, ki propada, veliko izgub-o. Razen tega pomenja dejstvo, da tur-šica še ni pobrana, da dotična polja jeseni niso bila posejana z ozimino in tudi niso pripravljena za jaro setev. Potemtakem moramo računati, da izgubimo letos 8000 do 10.000 vagonov žitnega pridelka. Ako bi dali to množino našim bratcem onstran Sotle potem se Hrvaški ne bi bilo treba ogriati proti Sloveniji s kitajskim zidom, marveč bi mogli res imeti, kakor je dr. Brejc dobro pripomnil, »eno streho in eno mizo«. Pa pravijo, da koruze zato ni mo-góče pobrati, ker ni delavcev! Dajte nam s odhoda trgovino, pa bo koruza brez vsakega dvoma v 14 dneh pobrana! Trgovce bo že našel delavec, a ne samo delavce, marveč tudi vagona in premož, da bo ko-ruzo odpravil. In potem dajte svobodno roko tudi producentu, pa bo še to pomlad posejal ta koruzišča. Ali pa je morda ko-mu v resnici na tem, da mora ta koruza propasti, zato da se ohrani ta nesrečna ve-zana trgovina? Na to vprašanje bi morali interesi na vezani trgovini vendar le odgovoriti. Tako »Jugoslov. Ekonomista«.

Aprovizacija.

a Vojne klobase na rumene izkaznice C 1801 do 2409. Strankez rumenimi izkaznicami C prejmejo vojne klobase v pone-deljek, dne 10. febr. pri Mühlelsnu. Dolo-čen je ta-le red: V ponedeljek popoldne od 2. do 3. štev. 1801 do 2000, od 3. do 4. štev. 2000 do 2200, od 4. do 5. štev. 2201 do 2400. Stranka dobi četrt kilograma klobas, kilogram stane 4 krone. Te številke pri-zadnji razdelitvi še niso dobile vojnih klo-bas. Ostale številke kategorije C pridejo v kratkem na vrsto.

a Mast za II. okraj. Mestna aprovi-zacija bo oddajala mast za drugi okraj na rumena nakazila za mast v ponedeljek, dne 10. febr. pri Mühlelsnu. Določen je ta-le red: popoldne od 8. do 9. štev. 1 do 250, od 9. do 10. štev. 251 do 500, od 10. do 11. štev. 501 do 750, popoldne od 2. do 3. štev. 751 do 1000, od 3. do 4. štev. 1001 do 1250, od 4. do 5. štev. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. kilogram stane 25 kron.

a Prodajalci moke se vabijo, da se zglašajo v sredo, dne 12. t. m., ob 9. uri do-poldne v mestni posvetovalnici radi na-kazila moke.

Kdo vé kaj o Antonu Pečenku iz Brji, pošta Rihenberg (Goriško), ki je zadnji čas služboval pri pešpolku 97, 9. stotnija, II. vod, vojna pošta 2062. Sorodniki njego-vi so iz zanesljivega vira doznali, da je pred enim mesecem padel raz železniški voz in smrtnonevarno ponesrečil. Prosimo njegove tovariše, da nam sporoče o tej ne-sreči kaj zanesljivega na naslov: Pečenko Karel, Ljubljana, Strelška ulica 39.

— Ali ve kdo kaj o enoletnem prsto-volcu Janketu Langerholzu, ki je služil pri bosenskem hercegovinskem pešpolku št. 2, Baon II., pri 7. stotniji, vojna pošta 2207? Od tu je pisal zadnjič dne 22. okt. 1918. O njem naj se sporoči Mariji Lan-gerholz, Teme št. 3, p. Škofja Loka.

— Kdo izmed vrtnikarjev se ujetnikov iz Rusije ve kaj povedati o Francetu Haf-neru 17. pešpolka, 12. stotnija, 4. vod. Ude-ležil se je bojev ob Dnjestrju 18. junija 1915. Od tedaj ni več glasu o njem. Tozad-avne vesti je treba naznaniti na Jerico Hafner, Trnje 3, p. Škofja Loka.

Našla se je večja vsota denarja. Kdor jo je izgubil, jo dobi nazaj pri gospej Metki Gostinčar v Zalokarjevi ulici št. 9.

Najdena je bila na trgu manjša vsota denarja, katero dobi izgubitelj nazaj ob dopoldanskih uradnih urah v mestnem trž-nem uradu.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Zun. Dohodnina. Pregledno sestavil in pojasnil omenjeni avtor. Cena brošira-nemu izvodu 2 K, vezanemu 4 K. Dobito jo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. — V knjigi so zbrane vse določbe glede dohodninskega davka. Važna pa je vsled tega, ker opozarja na nekatere ugodnosti davkoplačevalca, ki si jih vsakdo na po-lagati te knjige zagotovi. Tudi olajša ta knjiga mnogokrat neukemu človeku izvr-šitev plačilnega naloga. Knjiga bo kmalu razprodana!

Izšla je dr. Zibertova nemška brošu-ra »Der Mord von Sarajewo und Tiszas Schuld an dem Weltkrieg«, in velja 3 K. Kot pojasnilo bi tvorila k tej knjigi Dolen-čeva brošurica »Umor v Sarajevu«, kateri je priložen tudi pamflet. To delce velja 1 K in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

A 177/18-29.

Dražbeni oklic.

V zapušinski stvari po Alojziju Kralju, posestniku in minarju v Loku pri Mengšu št. 57, vrši se

dne 14. februarja 1919

ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Loku pri Mengšu št. 57, prostovoljna javna dražba

a) v zapuščino spadajočih pritlikin in prebitnin, namreč gospodarskega orodja, hišne oprave in drugih, ki je morajo dražitelji takoj plačati, prevzeti in odstraniti.

b) v zapuščino spadajočih nepremičnin vložne št. 88 in 187 kat. občine Loka s hišo št. 57 v Loku, gospodarskimi postopki, mlincem in žago z vodno močjo in zemljišči v skupni izmeri 9 ha 9 m² in v skupni cenilni vrednosti 17.970 K, ki je ob enem izključna cena, pod katero se ne prodaja. Dražbalo se bodo na prejšnjem parcelnih skupinah, domik pa se podeli posameznim najboljšim ponudnikom le tedaj, če se navedeno za vse poslasto skupaj ne doseže večji ponudek. Vsak ponudnik ima pred dražbo položiti varščino v znesku 10%, izključno cene, če ni kot dedič oporočen varščine. Največji ponudek je 50% obrestni v enem mesecu sodno položiti.

Vknjiženim upnikom se pridržuje njih zastavna pravica brez ozira na prodajno ceno.

Ostali dražbeni pogoji se lahko pregledajo v notarski pisarni v Kamniku.

Okrajno sodišče v Kamniku,
dne 1. februarja 1919.

Stefan Budič

Francka Budič, roj. Baštolc

poročena

Jesenice

Vižmarje

Mala Irgovska hiša v jako prometni ulici v Ljubljani se proda. Naslov pove uprava Slov. pod št. 885.

Moko za krmo živini po 1 K kilogram ima na prodaj trgovina s semeni Sever & Komp. Ljubljana.

Varuh nja zanesljiva in dobroščna se sprejme k 3 otrokom. Starost 35 do 40 let. Dobra plača. Naslov pove uprava „Slovenca“.

Velika **Vina** letnikov 1917 in 1918 je množina **Vina** naprodaj. Naslov pove uprava lista pod šifro Vlnu 965

Otroška vrtnarica, ki tudi nemaško dobro govori, se sprejme k 2 otrokom v starosti 3 in 4 in pol leta za popoldne. Naslov v upravnistvu tega lista pod št. 937.

Za novoporočeni par se išče v Ljubljani za ne- **sona** s dvema posteljama kaj mesecev v Ljubljani in z uporabo kuhinje, za mesec marec dalje. Cenjena ponudba se prosi pod „Zvezničar 999“ na upravnistvo „Slovenca“.

Konjskega in hišnega blapca iščem. Zadnji mora biti zmožen, voditi po navodilu večje poslasto. Plača po dogovoru. Ponudba na Ivana Steh, Videm-Dobrepolje.

Svinja za zakoli, 350 kg teška, je naprodaj. Ustne ponudbe prosi Janez Boštjančič, Videm-Dobrepolje št. 11.

Zamenjam stanovanje obstoječe iz sobe, kuhinje, balkona in pritlikinami v sredini mesta v GRADCU za stanovanje v eno ali 2 sobama v LJUBLJANI. Ponudba na V. Tomec, trg Tabor 2 Ljublj.

Turbino potrebujem za 10 konjskih sil, 220 m vodnega padca, do 400 l vode, Janez Vrtnik, Klanjec p. Komenda.

Salonska parulura elegantna svila GLASOVIS, KOPALNA BANJA in drugo pohištvo se proda. Vegova ul. 2 II. nadst. levo. Ogleda se lahko ob 3-4 pop. do 14. II.

Blago za črno krilo kot nagrado, kateri mi najde sobo s posebnim vodom. Dopise na upravo Slovenca pod šifro „Uradnik“ 971.

Pisalni stroj dobro ohranjen in stiskalica za kopiranje se kupi. Ponudba na upravo Slovenca pod šifro „Pisalni stroj“ 980.

Zagarja zanesljivega učenca sprejme ali krepkega tne po dogovoru. Mihael Terbove, Radeče pri Zganezi mostu.

Voziček ali ko'eseli labak, za masega konja, (doppelponi) se KUPI. Pisane ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro Voziček 987.

Ko'čijo ali ko'eseli, enovrsto, akoško opremo vred, želim kupiti. Mesto Jemarja dam tudi lahko sol, kavo, enkanec ali petrole. Cenj. ponudba pod šifro „KOCJA“ sprejema uprava lista.

Otroški voziček, dobro ohranjen, otroški stol, tri omare in nekaj pohištva je na prodaj starega pohištva. Ogleda se lahko vsak dan v hiši št. 6 na Mostnem trgu, 2. nadstropje.

Gostilna se išče na račun ali v najem. Tozadevne ponudbe na trdiko T. Novotny, Ljubljana, Dunajska c.

Preklje. Govorice, širjene po ženskah, da je Ivan Svetlin, Podgorje št. 88, imel razmerje z Marijo Dolenc, dekle v Podgorji št. 43, se, kakor se je pri obravnavi dokazalo, brez vsake podlage. Da je tožnik opustil nadaljnjo sed. postopanje, so raznasalke teh vesti naprosile posred. urad. da v njih imenu preklje gori omenjene govornice.

Obč. posred. urad v Podgorji, 8. II. 1919.
Anton Vlač, načelnik.

PISEMSKE ZNAMKE

jugoslovanske, hrvatske, bosanske, avstrijske, italijanske, kakor tudi vojne in vojno-pošne znamke kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s ceno in event. vzorci na: A. Weisz, trgovina pisemskih znamk na Dunaju L. Adlergasse 8.

Prošnja.

Kdo ve, kje se nahaja Franc Slana, krojač iz Ormoža pri Ptuj na Spod. Stajerskem. Bil je pri lovskem bataljonu št. 30 v Neumarktu na Zg. Stajerskem. 1. novembra se je nahajal v Celovcu, potem ni nikakega glasu več o njem. Morebitna pošastila se prosi proti povratni stroškov na upravo „Slovenca“ pod šifro 780.

Dražbeni oklic.

Lesne barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

Dne 10. t. m. ob 9. uri dopoldne v Drenovgru pri Vrhniki na posestvu Jerneja Janša št. 10, 1 velika baraka.

Dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne v Domžalah in okolici več vojaških barak in lesenih stavb.

Dne 12. t. m. ob 10. uri dopoldne v Mekinjah pri Kamniku 4 velike in 1 mala baraka.

Dne 13. t. m. pričeni ob 2. uri popoldne v Kranjski gori

10 velikih lepih barak.

Dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne pri Sv. Katarini pri Trzinu 1 baraka. Kupnino je položiti takoj v gotovini. Komisija se snide ob rgoraj doleženemu času na licu mesta, oziroma v občinskem uradu.

Za vodstvo stvarne demobilizacije: Jelenc, stotnik.

Za krojače!

Krojni vzorci v naravni velikosti za moške oblačila se dobijo pri A. Kunu, Ljubljana, Gosposka ulica št. 7. Zahtevajte cenik!

Vsakovrstne slamnike priporoča gospodemu trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi tudi slavnate ževije (solne), predpražnike, slavnate podplate za v ževije

Franjo Cerar tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale. Tovarna je 7 minut od kolodvora.

Mast, slanino, suho meso in salame (Braunšvajger) razpošiljam na vse kraje Jugoslavije v poštnih zavrtkih od 20 kg po nižje naznačenih cenah:

Mast kg po K 28—
Slanino kg po K 28—
Suhe šunkice kg po K 24—
Salame (Braunšv.) kg po K 20—
lakavinnadomestek kg po K 550
lakavinnadomestek kg po K 550
v 1/2 kg zavrtkih kg po K 650
Denar naprej ali 50% naplačila, ostanek po povzetju. Zavezojujo računam K 9—, a poštnino K 420. Kupci, ki osebn dojdejo, morejo slobodno iz mesta kakor tudi preko moje hrvatske vsako količino seboj vzeti.

J. GIGOVIC, tvornica suhomesnate robe n masti, Nova Gradiska, Slavonija.

„Sma“ je znamka najfinjšega jednataga prešanega

„Sma“ mila kosi 500gramov

Tovarna za mila in sodo Ignac Fock v Kranju

Avstr. vojno posojilo italijanske lire in rumunski okup. denar se kupuje od 9. do 12. dop. in od 3. do 6. pop v Selenburgovi ulici 7 v Ljubljani (nasproti glavni pošti) 1. nadst. desna vrata 12. V Kranju se posreduje v vili Skrem št. 68.

Fino močno slivovko

razpošilja po zelo nizki ceni vsako množino trdika M. Ouhnen, Višnjagora.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar VARAZDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Kdor se želi seznaniti z

razmerami v Bosni

naj se naroči na dnevnik

Jugoslavija

Sarajevo, Čukovića ul. 7.

Naročite ga za mesec dni (K 430) in uverjeni smo, da ga boste naročili tudi nadalje. (Polovico leta stane K 27— celo leto K 54—)

V Ljubljani morete dobiti časopis v trafiki gospe Zalka Sever-Jeve.

VILA z 8-10 sobami, velikim vrtom in če le možno, s pripadajočim poljem in travniki, se želi kupiti proti plačilu v gotovini event. se vzame v najem na sledu ali v okolici Novega mesta. Cenj. ponudbe pod S. G. 27.934 na upravo lista.

Kontoristinja

z daljšo prakso, stenotipistinja, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožna, se za tovarniško podjetje išče. — Reflektantnje, ki so poleg tega tudi hrvaške večje, imajo prednost. Ponudbe naj se oddajo pri upravi lista pod šifro „Takojšnji nastop“ 963.

Oglje

okoli 30 vagonov, je naprodaj. Ciril Zagorc, Svoja, Hrvatsko.

Živo srebro

kupuje v vsaki množini po dnevni ceni drogerija „ADRIJA“ v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3. Moška kola so na prodaj ravno tam.

Slovenski strojni inženjerji

vpošiljate takoj svoje ponudbe z navedbo studij, prakse in s pogoji na poštni predal 155, Ljubljana.

10 vinarjev (za dopisnico) Vas stane moj cenik, ki se vam pošlje na zahtevo zastoj. C. in dr. dvorni zaslouk

Jan Konrad, razpošiljalnica Brůx st. 1996 (Česko).

I. britov iz srebro jekla K 7—, 9—, 11—, Varnostni brvski aparati poniklj. K 750, dvorezna rezerv. rezila tuc. 12 K, lase- in bradostrizni K 26—, 28—. Pošilja se po povzetju ali predplačilu. Zame dovoljena ali denar nazaj.

Deklica v starosti 14 let, ubožnih staršev se sprejme v pomoč pri domačih delih v popolno oskrbo pri boljši družini na deželi. Družina je brez otrok. Ponudba pod Nadčitelj 378 na upravo tega lista.

Prodaj 100 veder domačih nemočih nih sliv za kuhanje žganja in 50 hl izvratnega starega beleca in temnorudečega vina letnik 1917. Frano Ormovšek, posestnik na Raki pri Krškem.

P. n. občinstvu naznanjava, da sva prevzela

GOSTILNO PRI VINSKI TRTI

na Tržaški cesti št. 4. (v hiši g. Medice). — P. n. občinstvo bode vedno postreženo z dobro in pristno vinsko kapljico, kakor tudi z gorkimi in mrazimi jedili. — Za razne družbene in druge sestanke je vedno na razpolago lepa posebna soba. — Sprejema se tudi naročnike na brano. Postrežba točna. Za obilen obisk se priporočata JOŠKO IN ELZKA OCVRK.

Vabilo na subskripcijo delnic

Kolinske tovarne kavnih primesi, trgovskega delniškega podjetja.

Redni občni zbor delničarjev, ki se je vršil dne 30. kimavca 1918, je sklenil delniško glavnico K 6.000.000 z izdajanjem 10.000 na ime se glasečih, popolnoma in v gotovini izplačanih delnic lit. B po K 200— nom. zvišati na K 3.000.000. Ta sklep je ministrstvo notranjih zadev z dne 23. prosinca 1919, št. 441-er 1919 v sporazumu z ministrstvom finančne odobril. Upravni svet je, sklicujoč se na pooblastilo občnega zbora, sklenil v seji dne 3. svečana 1919 izvršiti to zvišanje takoj pod sledečimi pogoji:

1. Subskripcijska doba traja od 4. svečana in konča 11. svečana 1919 opoldne.
2. Na tri delnice lit. A po K 400— nom. pripadeta 2 novi delnici lit. B po K 200— nom. in na 3 delnice lit. B po K 200— nom. pripade 1 nova delnica lit. B po K 200— nom. Delničarji, ki se nameravajo subskripcije vdeležiti, naj predloža p. i. eni subskripcijskih poslovalnic pri subskripciji svoje stare delnice (brez kuponovskih pol), ki se bodo po označbi in izvršeni subskripciji takoj vrstile. Na drugi strani prigrisatvo je treba označiti številke predloženih delnic.
3. Subskripcijska cena je K 600— in je v polnem znesku takoj pri subskripciji plačljiva.
4. Nove delnice so deležne čistega dobička začeti z dnem 1. prosinca 1919, torej za polovico upravnega leta 1918/19.
5. Glede delnic, ki bi ne bile subskribirane na podlagi opcijske pravice, si pridržuje upravni svet dodatni sklep.
6. Izkupitek, dosežen nad nominalno ceno (ažijo), pripade rezervnemu fondu.
7. Subskripcijski poslovalnici sta v državi Slovenec, Hrvatov in Srbov Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in podružnica Kolinske tovarne kavnih primesi v Ljubljani.

V Pragi, dne 3. svečana 1919.

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje.

Em. Placek l. r., predsednik upravnega sveta.

Suhe gobe

in poljedelska semena

plačuje po najvišji ceni

Sever & Komp., Ljubljana.

3. RAZRED. 774 3. RAZRED.

XI. RAZREDNA LOTERIJA.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000 in K 100.000 glavni dobitek:

št. 16202, izžrebana dne 16. oktobra 1915, IV. lot.
št. 88805, izžrebana dne 11. oktobra 1917, VII. lot.

K 60.000 št. 34.155 in št. 60.606 K 10.000 št. 7783 in št. 130.169
K 30.000 št. 68.435 K 5.000 št. 68.525

množ dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko dobitkov po 200 K.

izplačali smo na dobitkih za K 1.582.040.

Prihodnje žrebanje bo št. in 13. februarja 1919.

Izrebal se bo 4000 dobitk. v skup. znesku K 1.050.200. — Srečke prodaja

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,
kot poslovnica razredne loterije in njene podružnice

v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici.

cena srečke: 1/4 K 120, 1/2 K 60, 1/3 K 30, 1/6 K 15.

Igralni načrti in vsa pojasnila brezplačno! Dobitki plačljivi takoj in brez odbitka!

Proda se nekdanja ljubljanska

predilnica.

Poslople z obširnimi stavbišči leži tik glavnega kolodvora v Ljubljani. Prodajni pogoji se poizvedo v Ljubljani pri **Zadružni centrali, Miklošičeva cesta št. 8.**

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino

v Ljubljani, Dunajska cesta 16

namenjajo cenjenim odjemalcem, da ima sedaj zopet večje zalogo železa, obročev, žice, žičnikov, podplatnikov, kuhinjske posode, cementa, cevi za vodovode, žične vrvi, raznega orodja itd. katero robo po sedaj primerliah cenah na debelo in drobno oddaja.

Sanatorij Križark

Gradec, Kreuzgasse 35

Za ženske bolezni. Prosta izbira zdravnikov. — Govori se tudi slovensko in hrvaško.

743 Zdravnik-vojke: dr. D. BINDER.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, neozgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških do, rentna in ljudska, neozgodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Niske premije. — Prospekti zastoj in poštnine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.